TRANSCRIPT Afstandsmoeders, lesbische nonnen en een aanrandingszaak. Met Christel Don en Trudy Scheele-Gertsen (afl. 286)

ML dag lieve poekebeessies, welkom bij DAMN, HONEY

START INTRO TUNE

NYD De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen
ML Mijn naam is Marie Lotte
NYD En ik ben Nydia
ML Dit is aflevering 286.
We zijn vereerd dat er vandaag twee mensen in onze studio aanwezig zijn om te vertellen over een uiterst pijnlijk stuk van de Nederlandse geschiedenis: dat van de afstandsmoeders.
Jonge, meestal ongehuwde vrouwen die in een periode vanaf de jaren 50 tot de jaren 80 onbedoeld zwanger raakten en hun baby direct na de geboorte afstonden.
De eerste gast die ik aan jullie voorstel is zelf afstandsmoeder. Na jaren verbrak zij het stilzwijgen, trad met haar verhaal in de openbaarheid trad en genereerde daarmee veel media aandacht. In 2019 spande ze een rechtszaak aan tegen de staat en ze schreef haar verhaal op in het boek ‘Een kind krijg je voor het leven’.
Het is Trudy Scheele-Gertsen, welkom Trudy
TRUUS Ja, dankjewel. Wat een mooie intro.
ML Ja, nou, fijn, die kan ik alvast in mijn zak steken. Het is niet een makkelijk onderwerp om over te praten, lijkt me zo.
TRUUS Nee, zeker niet.
ML Hoe zit je hier?
TRUUS Nou ja, best wel gemakkelijk hoor. En ik ben al wel het een en ander gewend inmiddels, na al die jaren toch wel openbaar.
ML Wij vinden het in ieder geval heel erg fijn dat je er bent. Dan, onze tweede gast: journalist Christel Don. Een terugkerende gast, want ze kwam hier vorig jaar - in aflevering 223 - om te praten over hoe klimaatverandering onze levens binnendringt.
Toen Christel in 2019 het verhaal van een afstandsmoeder hoorde, verdiepte ze zich in deze geschiedenis. Sindsdien volgt ze alles rondom dit thema op de voet en

interviewde zij een tiental vrouwen voor haar boek Afstandsmoeders. Welkom terug Christel, ook heel fijn dat jij er bent.
Eerst even toch heel kort over iets anders. We hebben met jou gepraat over klimaatverandering. Toen hebben we het ook heel erg gehad over de bosbranden of over brand. Hoe kijk jij naar de bosbranden die we massaal hadden een paar weken geleden?

CHR Ja, daar heb ik de nodige stress van gehad. Jazeker. Ja, ik zag natuurlijk op die kaart op een gegeven moment een grote brand ook ontstaan op de Veluwe. Dat is hemelsbreed ongeveer 30 kilometer van waar ik woon. Dus dan ga ik toch wel met de kennis die ik erover heb opgedaan, checken vanaf welke kant komt de wind. En ik heb meteen Trudy ook gemaild toen, toevallig, moet ik nu weer aan denken, want Trudy woonde echt super dichtbij. En zij had eigenlijk ook best geluk, denk ik, dat die wind richting de polder stond.

TRUUS Ja, we hadden heel veel geluk dat de wind niet uit het westen kwam, want meestal komt hij uit het westen bij ons.

ML En gaat dit over die grote brand? Ja, bij het Harde. Als je die foto's zag, dat was natuurlijk een soort van vuurzee.

NYD. Ja, echt waar. Was je ook angstig? Was het eng om daar te zitten?

TRUUS Nee, dat niet. Ik zat op een bridgemiddag en ik hoorde wel her en der dat alarm afgaan, ook zo'n naar geluid. En niemand had in de gaten wat er aan de hand was. Dus om vijf uur was de middag afgelopen en ik reed naar huis. En ik zeg nou, het is toch onbewolkt, want het was een mooie dag. En ik zag allemaal van die hele dikke wolken in de lucht. Ik dacht wat is dat dan? En op dat moment ging het alarm weer af. Dus dan kwam ik in de buurt van de brand. Dus dat ik ramen moest sluiten enzo.

CHR Ja, en het is natuurlijk wel stuitend dat je dan... Ik denk dan meteen weer, oh, ze waren zeker weer aan het oefenen. Militaire oefentraining. En dat was ook zo, is heel vaak zo. En ik kan er gewoon niet bij, echt niet bij met mijn hoofd, dat dat gewoon maar door blijft gaan in dit soort periodes.

NYD Ja, maar het is net als voetbal. Er moet gewoon getraind worden. Maar goed.

ML En het is nu ook duidelijk dat het door dat oefenen kwam.

CHR Ja, zeker. Je ziet overal dat het op militair oefenterrein... Maar ze kunnen het niet zeggen. Daar moeten we eerst onderzoek naar gaan doen. En dan lees je dat uiteindelijk.

ML Ja, het kwam gewoon inderdaad door kruid, weet ik veel wat ik las.

CHR En ondertussen weet half Nederland niet wat te doen als dit in de buurt van je woonwijk komt.

NYD Nee, want dat hoor je ook eigenlijk bij jou Trudy. Er gaat dan een alarm af. Maar het voelt eigenlijk alsnog heel ver weg. Terwijl het toch bij jullie echt in de buurt was. Ja, we zijn in Nederland gewoon niet hier mee bezig. We weten gewoon niet.

CHR Het staat allemaal nog in de kinderschoenen.

ML We weten wel met water om te gaan, maar niet met vuur.

CHR Gaat wel komen, denk ik.

ML Heel snel. Ik hoop het. Ik mag het hopen, het is noodzakelijk. Straks duiken we het onderwerp in. Afstandsmoeders, niet bosbranden, maar afstandsmoeders. Maar eerst even het biechthokje. Nydia, heb jij een femimisser begaan? Ik wijs je aan.

NYD Ja. Wij hebben een nieuw kantoor en daarvoor moest een kast in elkaar gezet worden. En dan denk ik dus meteen, ja, dat kan ik niet. Want dat is met schroeven en met klussen en er komt misschien zelfs nog wel een boormachine aan te pas. Dat kan ik niet. Nou ja, dat kan ik dus wel.

ML Daarop aansluitend mijn femimisser is dat ik een boormachine heb, maar ik vergeet altijd dat ik hem heb, omdat ik al zo geïnternaliseerd heb dat ik gewoon niet weet hoe die werkt dat ik ook dacht dat die het niet deed en dat ik niet wist hoe ik die aan de praat moest krijgen en ook niet hoe ik hem moest gebruiken. Maar toen heb ik hem uiteindelijk opgehaald, want ik dacht opeens volgens mij heb ik een boor. Dus ik een boor halen en toen bleek ik er ook nog wel achter te komen hoe die werkte. Maar ik had zo geïnternaliseerd dat ik dat niet zou weten. Ja, ik laat Daniel altijd alles boren.

NYD Ja, ik ook.

CHR Ja, precies. En toen voelde je achteraf wel dat je dacht...

ML Nou, ik voelde dat ik dacht, ik heb gewoon een boor. En ik kan gewoon iets schroeven, blijkbaar.

NYD Ik voelde me ook wel trots, maar ik dacht echt... ja, maar het is ook echt niet zo moeilijk. Waarom zit dat nou zo in dat koppie dat je dat niet kan? Het is gewoon een puzzeltje. Het is niet eens een ingewikkelde puzzel om een kast in elkaar te zetten.

ML Het is ook een beetje een kwestie van gewoon beginnen ofzo, maar de drempel is al zo groot. Ja, nou ja. Wie zal ik eens vragen? Trudy, heb jij een femimisser?

TRUUS Ja, om op dat onderwerp door te gaan. Dat heb ik ook heel erg. Mijn man is een beetje... Nou ja, ik word dus volgende maand 80 en mijn man wordt volgende maand 89 en die kan dus niet zoveel meer eigenlijk. Ook de vuilnis buiten zetten en zo en dat soort dingen, dat komt allemaal op mij neer. En dan baal ik hè. Maar dat moet ik eigenlijk niet doen, want waarom zou hij het doen en ik niet.

NYD Maar was het al die jaren de verdeling van een beetje traditioneel, de man doet dewat zwaardere klussen?

TRUUS Ja precies, hij deed de vuilnis, hij haalde de emmertjes leeg. En de kliko zette hij buiten, dat was allemaal zijn werk. En de garage en de zolder, dat was allemaal zijn terrein. Maar nu, nou die zolder nou, ik schaam me dood. Ik kom daar niet, maar ik moet me daar gewoon toe zetten. Om ook naar die zolder toe te gaan en de garage en zo. Want hij kan het niet meer.

CHR En vind je dat dan ook een ontdekking? Want ik zit me toch ook wel af te vragen, is het zo heel erg? Ik vind heel veel dingen die mijn partner doet eigenlijk wel prima. Ik mis het niet, denk ik. Of ontzeg ik mezelf hier iets mee?

NYD Waar het voor mij in zit, ik kan me bijvoorbeeld helemaal doodergeren aan de loszittende plinten in mijn huis en dan dus denken, ja, maar dat is niet mijn taak. En als mijn vent dat niet doet dan gebeurt het niet. Terwijl wat is het dat ik dan denk, nee, dat is niet mijn taak.Ik denk er niet eens over na dat ik het zelf zou kunnen oppakken. En hoe fijn is het als je al die dingen wel zelf kan. En dan áls je het zelf kan, dan is het vervolgens natuurlijk leuk om dingen te verdelen, want het moet niet allemaal op één iemand terechtkomen. Maar waarom zit die overtuiging erin van dat is sowieso niet iets voor mij? Dat vind ik jammer eigenlijk meer.

TRUUS Ja, dat verbaast me eigenlijk best wel, want ik ben nou twee generaties verder dan jullie. Dit zijn gewoon verhalen die vind ik heel plausibel. In onze generatie komt het gewoon voor, speelt dat gewoon. Maar nu hoor ik dat het ook in jullie generatie speelt.

NYD Ik moet wel zeggen, mijn zus die vindt dit echt belachelijk dat ik dit niet kan. Die heeft een eigen decoupeerzaag en van haar kreeg ik voor mijn dertigste verjaardag een enorme gereedschapskist waarvan ik dan dacht, waarvoor is dit? Wat moet ik daarmee? Dus het is ook wel, het is persoonsafhankelijk. Ja, ik denk niet dat het voor de gehele generatie geldt, maar bij mij zit het er wel heel erg in, dat technisch dat is altijd moeilijk.

ML Ja en bij mij zit het er ook heel erg in, maar mijn ex dat was een vrouw, zij was altijd van het klussen en ik was altijd van ik kan het niet, dus het is ook een beetje wat gewoon aan de hand is.

ML & NYD Christel!

CHR Ja, nou ik vind sowieso sinds ik van jullie dat woord femimisser geleerd heb, ontdek ik dus echt de hele tijd, het is echt een woord voor iets waar nog geen woord voor was. Je komt er dan ook echt achter dat je dat de hele tijd doet. En nu moest ik denken aan, ja ik zat laatst gewoon in een gezelschap, in een gesprek en ik kan dan heel geïrriteerd raken als een geliefde... Er was een vriendin van mij en die werd afgevallen in dat gesprek door haar geliefde, die begon te klagen over haar opvoedstijl. En zij relativeerde dat. Ze heeft een zoon. En hij is trouwens ook nog stiefvader. Hij was heel erg aan het klagen over hoe zij iets had aangepakt. En de femimisser is dat ik daar op dat moment niks van zei. Terwijl ik me wel echt zat op te vreten. Ook omdat zij was het al aan het relativeren en ze maakte er een grapje van. En het was in gezelschap, weet je wel. En ik zat echt te denken, wat kan ik nu zeggen? Want voor je het weet slaat de sfeer dan om. Maar ik zeg wel eens vaker iets waardoor de sfeer omslaat.

ML Dus waarom nu niet?

CHR Ja, precies. Maar ik ben ook heel erg bezig met dat thema omstander. Wanneer spreek je je nou uit? In wat voor situaties en hoe doe je dat dan goed, op een goede manier? Misschien was dat toen ook niet de plek, maar ik blijf er dan wel daarna heel lang over nadenken, merk ik.

ML En dan achteraf nog, dat je iets zegt?

CHR Ja, als ik het dan vaker bemerk. Nu dacht ik ook, omdat ik het wel eens vaker gehoord heb, dat hij dan net even een sneer geeft. Terwijl ik ben echt dol op haar. In de zin van, ik zie haar niet heel vaak, maar ik vind gewoon dat wie met haar is, moet haar op handen dragen. Dus ik kan er dan heel slecht tegen als ik dan merk, en dat

heb ik vaker in gezelschap, als ik dan merk dat de één de ander afvalt. En dat klagen, dat kan ik me best voorstellen, dat kan je ook bij een vriend of 1 op 1 of zo doen. Maar in zo'n groep voelt dat toch een beetje als verraad of zo? Dan hoor je een team te zijn.

ML Ja, ik snap het.

NYD Want wat had je graag willen doen?

CHR Nou, ik had gewoon een beetje willen zeggen... Ik zat later te denken van ik kan ook gewoon zeggen van nou, nou, nou. Het hoeft toch niet zo, weet je wel.

NYD Gewoon een beetje tegengas.

CHR Ja, een beetje tegengas is al goed. En ja, soms denk je dat je twee keuzes hebt: iets zeggen of niet zeggen. Maar er zit natuurlijk heel veel tussenin. Je kan ook achteraf nog eens een keertje wat zeggen of met hem in gesprek gaan, of met haar of met wie erbij was. Er is eigenlijk een heel palet aan dingen. En dit vond ik gewoon echt jammer. Ik vond het gewoon jammer dat er nu niks is gebeurd. Dus ik heb me nu wel voorgenomen voor de volgende situatie om dan echt iets te doen en ook hoe ik dat dan een beetje speels kan doen. Weet je wel?

ML Ja, want dat is natuurlijk ook de kunst. Als het niet een supergroot iets is om er dus ook niet een supergroot iets van te maken. Maar wel te laten merken hé, ik heb dit opgemerkt.

CHR Precies. Ik zie het. En ik hou je in de gaten. En ik sta naast jou. Dus naast die vriendin.

TRUUS Ja, maar je mengt je wel in een probleem wat twee mensen hebben. Dus dat is heel moeilijk. Ik kan me voorstellen dat je gewoon niet weet wat je moet, want dat moeten ze samen uitvechten en niet in een groep natuurlijk.

CHR Maar ik heb het ook weleens gezien, dan was dat best wel vaak zo door de jaren heen bij een stel, waren ook vrienden van mij. En op een gegeven moment gingen die mensen uit elkaar, best wel op een hele heftige manier. En toen dacht ik, hoe komt het nou dat ik niet veel vaker al gewoon eens het gesprek ben begonnen over wat ik al zag gebeuren? En dat heb ik mezelf toen best kwalijk genomen.

TRUUS Maar ik vind het altijd lastig, zeker als het om twee mensen gaat. Want die hebben gewoon met z'n tweeën wat uit te vechten. Ik denk altijd, daar heb ik mij niet mee te bemoeien. Het klinkt een beetje raar om te zeggen dat is niet mijn zaak, maar ik mag daar niks mee.

CHR Ja, maar ook niet als je omstander bent? Want je bent in die situatie ben je erbij. Dus dan zit je in de dynamiek van wat er gebeurt.

TRUUS Ja, maar het is een hele complexe dynamiek. Want als ik dat verhaal zo hoor, denk ik gelijk aan die man. O, dat ego dat is gekrenkt op een of andere manier waar jij dus niet bij hoort. En dat probeert hij dus uit te venten in de groep. En dat ben ik dan aan het denken. Zo gaat dat.

ML Het is gewoon heel spannend en precair, denk ik, om in een privéleven van een ander, als je daar wat ziet, om daar wat van te durven zeggen. En wanneer is het jouw plek? Tegelijkertijd moet ik bijvoorbeeld ook wel denken aan de cijfers rondom partnergeweld bijvoorbeeld. Er gebeurt heel veel achter de voordeur. Niet dat ik wil zeggen dat jouw vrienden in een soort partnergeweldsituatie zitten, maar er gebeurt veel geweld achter de voordeur, veel seksueel misbruik ook, waar wij als maatschappij geen zicht op hebben.

NYD Of de ogen voorsluiten. Wel het idee hebben van het zit niet helemaal goed.

ML En dan toch ook wel met de houding van, ja, maar dit zijn twee mensen die het dus samen uit moeten vechten. Of dit gebeurt achter de voordeur, hier heb ik niks mee te maken. Maar omdat het zo'n groot probleem is, partnergeweld, heb ik het gevoel dat daar dus wel verantwoordelijkheid voor genomen moet worden door mensen.

TRUUS Ja, maar dat wil niet zeggen dat als je je er niet mee bemoeit, dat je er niet over nadenkt. Want net wat jij zegt, je kan er ook voor kiezen om hem of haar naderhand nog eens een keer te spreken. Dat je vraagt: Wat was dat nou met jullie? Wat is er aan de hand?

CHR Ja, dus het gaat er denk ik om dat je in elk geval iets doet. Je hebt ook die piramide van geweld. Bovenin staan natuurlijk de meest verschrikkelijke dingen. Maar juist onderin zitten die soort van misogyne grapjes, de sneertjes, de seksistische grapjes.

TRUUS Ja, maar daar kun je veel uithalen als je dat ziet.

NYD Je moet aan het werk!

CHR Zeker ja, voortdurend!

RUBRIEK POST

NYD Tijd voor POSTTTTTTTTT

ML

Met een content warning, want het gaat over seksueel geweld

leest voor

Hey lieve Marie Lotte & Nydia en gasten,

De feministe in mij zit momenteel een beetje in de put doordat ik het volgende heb meegemaakt.

In april 2024 rende ik door een woonwijk in Groningen toen er een man langzaam achter me begon te fietsen. Ik was op mijn hoede maar liep langs een spoor en kon dus geen kant op - hij greep mij vanaf de fiets van achter tussen mijn benen vast. Ik schreeuwde, hij hield een paar seconden vast en fietste toen snel weg.

Ik heb de politie gebeld die zeer gechoqueerd reageerde en me direct met de politiewagen ophaalde om samen naar de man te zoeken, want het was tijd om de "billenknijper van de Verlenge Hereweg," zoals de agenten hem noemden, te pakken. Er lagen toen blijkbaar al 10 aangiften van hetzelfde soort aanranding.

We vonden hem niet, en een paar maanden later kreeg ik bericht dat de politie het opgaf en de zaak sloot, maar toen kreeg ik in mei vorig jaar een dik pakket van het Openbaar Ministerie in de bus: ze hadden een verdachte opgepakt en er kwam een rechtszaak!

Ik woon inmiddels in Londen, maar besloot direct dat ik daarbij wilde zijn en van mijn spreekrecht gebruik wilde maken.

Fast forward naar de zaak: er bleken 19 vrouwen aangifte te hebben gedaan van aanranding - twee vrouwen zijn zelfs twee keer door hem aangerand, en bij één vrouw is hij na het aanranden terug naar haar toe gefietst om het nog eens te doen. Zij was ook aanwezig en deelde dat ze doodsbang was op dat moment, wat ik me volledig kan voorstellen!

De drie aanwezige rechters ondervroegen de verdachte stevig.
De verdachte gaf aan
- het bijna elke dag onderweg én op de terugweg van zijn werk te hebben gedaan (dat betekent dus HONDERDEN keren)
- dat de enige reden dat hij het sinds mei 2025 niet meer had gedaan was omdat zijn ouders hem naar werk brachten (ik citeer: “als ik op een fiets stap doe ik het meteen weer, ik vertrouw mezelf daar niet mee”)
- en dat hij al een jaar bij een psycholoog liep en nog steeds geen flauw idee heeft waarom hij dit deed.

Ik heb die dag mijn zegje gedaan en liep de rechtbank uit met een goed gevoel; het was overduidelijk dat hij momenteel een gevaar voor De Vrouw is en de rechters waren het daar duidelijk mee eens.

Vorige week kwam echter de uitspraak: zes weken taakstraf, geen gevangenisstraf. Of ja, een voorwáárdelijke gevangenisstraf. Als hij nog één keer een vrouw aanrandt wordt hij wél van de straat geplukt. Maar dan moet de vrouw wel aangifte doen, wat honderden vrouwen dus niet gedaan hebben.

Ik ben over het algemeen niet voor zware gevangenisstraffen, maar dit voelt als zo’n onvoorstelbare fuck you naar de 19 vrouwen die aangifte hebben gedaan!

Ik ben woedend, maar heb alle stappen die ik kon doorlopen al gezet.

Mijn vraag aan jullie: HOE kom ik van deze woede en frustratie af?
HOE accepteer ik het, dat een man die nota bene zélf aangaf een gevaar te zijn voor de vrouw nu vrij rondloopt?

Liefs,
Een HELE gefrustreerde vrouw

NYD Hebben jullie hier ideeën over?

TRUUS Ik vind dat lastig. Ik heb zelf niet zoveel ervaring met dit soort dingen.

CHR Mij doet het denken aan … Ik heb een tijdje geleden, een maand of paar maanden terug, een opiniestuk geschreven over het rechtssysteem en het verschil tussen rechtspreken en recht doen. En dat je juist in zedenzaken vaak ziet dat vrouwen of slachtoffers naderhand, na de uitspraak, eigenlijk helemaal niet vinden dat hen recht is gedaan. Omdat ze de veroordeling gewoon heel laag vinden. Ik noem ook in dat stuk een aantal voorbeelden. Dus ik moet daaraan denken omdat ik wel heel erg herken wat een enorme impact zoiets heeft op je leven. Het lijkt totaal niet in verhouding te staan.

ML Wij hebben gisteren naar aanleiding van deze mail gebeld met strafrechtadvocaat / bestie / vriendin van de show, Zara Boufadis. Zij is al eerder bij ons te gast geweest om uit te leggen hoe dat nou zit met rechtspraak en met de zedenwet. We hebben het vonnis ook gevonden op het internet, dus dat hebben we haar ook laten lezen. Zij beleefde de uitspraak wel weer anders dan de briefschrijver. En dat had met een paar dingen te maken. Wat ik heel goed begrijp aan de briefschrijver is dat zij zegt, sorry, maar deze man die zegt dat als hij weer op een fiets stapt, dat hij het dan weer gaat doen. En hij zegt dat hij op de heen - en terugweg, telkens van zijn werk en terug naar huis, dat hij het heeft gedaan. Dus dan moet hij het honderden keer gedaan hebben. En dan begrijp ik dat je niet snapt waarom deze man niet is veroordeeld tot een gevangenisstraf. Maar Zara Boufadis zei, het spreekt ook voor de verdachte dat hij dit dus zegt. Het is heel zorgelijk dat hij zegt ik sta niet voor mezelf in als ik weer op een fiets stap. Maar het zou eigenlijk nog zorgelijker zijn als hij het niet zou zeggen. En hij is in therapie gegaan om enigszins te kunnen begrijpen wat hij doet, en het zou nog zorgelijker zijn als hij niet in therapie was gegaan.

NYD En hij laat zich door zijn ouders naar zijn werk rijden.

ML Ja. Hij heeft ook maatregelen genomen om te zorgen dat hij het niet meer doet. Dus zij las dat vonnis ook heel anders.

NYD Zij kijkt ook anders naar de taakstraf, waarvan wij dan met z'n allen denken, oh, dat is weinig. Terwijl zij zegtj, nou ja, dit is dus de max die je kan krijgen. Als je het niet doet, dan moet je per twee uur geen taakstraf een dag de gevangenis in, geloof

ik. En daar zit ook van alles aan vast. En waar ze eigenlijk vooral ook de nadruk op legt is dat alle onderzoeken uitwijzen dat in de gevangenis zitten, dat levert niet per se op dat mensen daarna heel tevreden zijn en goed terug de samenleving ingaan. Dat zorgt vaker juist ervoor dat ze juist weer een delict gaan plegen. Terwijl ik heel goed begrijp vanuit de brievenschrijver dat je denkt, ja maar hallo, hij gaat het sowieso weer doen. En dat hij dus in de zaal zegt, dat hij eigenlijk toegeeft, ik heb het honderden keren gedaan, door te zeggen op de heen- en terugweg. Daarvan zei Zara, dat kan de rechter niet meenemen. Het is niet dat er van al die zaken ook bewijs is. Dus een rechter moet het doen met die 19 vrouwen die op dat moment een aangifte hebben gedaan en waar onderzoek naar is gedaan. Daar kunnen ze een uitspraak over doen. Dit gaf mij wel meer begrip van de uitspraak. Dat wil niet zeggen dat ik dan denk van, dus mag je niet boos of gefrustreerd zijn, maar wel dat ik iets beter begreep hoe dat nou in elkaar zit. En ook dat ik dacht, dit hebben we volgens mij ook nodig als mensen die te maken hebben met het recht, maar daar heel weinig vanaf weten, dat iemand dat eigenlijk uitlegt, een vertaalslag maakt.

ML Want het vonnis is dus: Deze man moet verplicht zijn therapie afmaken of in therapie. Dat moet hij doen. Om dat niet te doorkruisen, willen ze hem geen gevangenisstraf opleggen, want in de gevangenis dan stopt de therapie. Maar er hangt hem wel een gevangenisstraf boven het hoofd. Dus op het moment dat hij niet naar therapie gaat en op het moment dat hij niet komt opdagen bij zijn taakstraf. 240 uur taakstraf is maximale taakstraf. Zij zegt altijd, moet je je voorstellen, super saai werk, je verdient er niks mee, je moet komen, je mag je niet ziek melden. Als je niet komt opdagen, ga je de gevangenis in. Dus je moet je taakstraf doen, je moet in therapie en er hangt je een gevangenisstraf boven het hoofd van ik geloof drie jaar als je het niet doet.

NYD Ja. En drie jaar was ook meer dan gebruikelijk zei ze. Maar terug naar de vraag. De vraag is, wat moet ik met die woede en frustratie? Want dit alles zorgde bij ons dat de woede en frustratie iets minder werd, want we begrijpen het beter. Maar dan nog kan ik me voorstellen dat je die hebt. Hebben jullie daar advies over?

CHR Ik denk ook dat het rechtssysteem, dat is van oorsprong niet ontworpen voor slachtoffers. Dus daar zit ook iets wat natuurlijk heel vaak in dit soort zaken schuurt. Er is ook veel onderzoek gedaan naar wat slachtoffers vaak nodig hebben. Dat is

niet per se dat ze het dan hebben over torenhoge straffen. Dat zit hem heel vaak in erkenning en waarheidsvinding, allerlei dingen waar nu binnen het strafrecht eigenlijk niet zoveel ruimte voor is. Dus zou het denk ik al helpen als rechters - en binnen het strafrecht is natuurlijk ook al meer aandacht voor traumasensitief werken bijvoorbeeld en dat betekent ook dat rechters, wat jullie nu eigenlijk toelichten, eigenlijk ook toelichten bij een vonnis, omdat dat al heel erg uitmaakt. En er wordt bijvoorbeeld ook gesproken over parallel justice. Dat is een soort parallelsysteem naast het strafrechtssysteem, waar slachtoffers van zedenzaken op een andere manier eigenlijk ook met de verwerking van wat er gebeurd is bezig kunnen zijn, door bijvoorbeeld - wat ik me best kan voorstellen bij deze dader trouwens, want hij lijkt heel medewerkend - dat je toch nog eens een gesprek hebt. Dat wordt dan helemaal begeleid. En als je niet met zo iemand een gesprek kan hebben.. Er melden zich namelijk bij.. We hebben een organisatie in Nederland die heet Perspectief Herstelbemiddeling, en die voert bijvoorbeeld ook dit soort begeleide gesprekken tussen mensen die nog heel erg zitten met iets waar bijvoorbeeld ook helemaal geen zaak over gekomen is (of juist wel), en betrokkenen of daders. En dat levert overigens weer best wel mooie dingen op. Dus dit is een heel lang antwoord voor een tip.

ML Ja maar wel echt een goede tip hoor!

CHR Misschien is het iets om naar te kijken, herkenning zoeken in die zin dus ook.

NYD En wat ik ook heftig vind, ik zou zelf ook willen aanraden, ga sporten, ga hardlopen en dat is nou precies waar het hier mis is gegaan. Wat ik ook zo erg vind, dat zoiets wat voor heel veel mensen mentaal helpt en wat fijn is en waardoor je je kracht voelt, dat het tijdens zoiets gebeurt.

CHR Ja, net als toen met die taxichauffeur, dat er een vrouw ‘s avonds naar huis is gebracht en door een taxichauffeur misbruikt werd. Dat vind ik ook zoiets. Dat is iets wat heel veel vrouwen doen. En dat zou een veilige plek moeten zijn. Dus je snapt ook wel. Gisteren zag ik weer allemaal berichten op de NOS trouwens ook langskomen van billenknijpers. Dus het is ook...

ML & TRUUS Je wordt er toch ook woedend van.

NYD En toen ik het las dacht ik, oh wacht, dit heb ik ook meegemaakt. Trouwens, ik had wel echt dat hij aan mijn kont zat. Volgens mij wordt zij echt tussen haar benen gegrepen. Ik vraag me soms wel af hoe vaak gebeurt het wel niet? Toch? En ik had niet eens erover nagedacht dat je er aangifte van kan doen. Dus wat dat betreft ook goed dat deze brief is ingestuurd, want het is ook gewoon weer bewustwording voor mensen.

ML Het is me gewoon wel duidelijk dat het strafrecht vrij ver afstaat van de gewone mens. En dat we wel echt behoefte hebben aan een soort duidelijke vertaling van wat het nou echt betekent zo'n vonnis. Ik heb zelf het idee dat dat al enorm kan helpen. Maar ik ben ook benieuwd hoe de briefschrijver daarnaar kijkt. Als je dit dan hoort of het dan beter klinkt. Dat weet ik niet, ik kan het even niet inschatten.

SPONSOR BLOSSOM BOOKS

ML Mogen wij even aandacht voor de CUTESTE sponsor ooit: uitgeverij BLOSSOM BOOKS met hun Cosy Activism Kleurboek

NYD Als ons activisme en onze tekenobsessie een kind kregen, dan kreeg je dit activistische kleurboek. Maar eerst even Cosy Coloring: kende jij dit al?

ML Nooooooit van gehoord

NYD ooo, ik zie dit hele tijd voorbij komen!! het zijn hele schattige kleurplaten die mensen vervolgens heel tof inkleuren, bijvoorbeeld met schaduwen. Euh ja, hoe leg ik dit uit. Dus bijvoorbeeld: er staat een televisietje op die kleurplaat en dan is het zo ingekleurd alsof er licht uitkomt. Of het is ingekleurd als een mozaïek of met neon. Er zijn allemaal technieken die je kunt gebruiken

ML WACHT…

NYD we onderbreken deze reclame voor een google sessie van ML

ML o mien god ik zit nu cosy colouring reels te kijken, insane wat mensen maken. Ik dacht gewoon: gezellie lieve, aaibare platen om in te kleuren, maar dit is echt NEXT LEVEL!!!! Challenge accepted!!!!

NYD welkom. haha. ANYWAY: het COSY ACTIVISM kleurboek

ML ja, cute dus, Maar vergis je niet: die illustraties gaan stuk voor stuk over KEIHARD ACTIVISME!!!!

NYD Er komen allerlei iconische protesten langs: de klimaatprotesten op de A12 - inclusief onze grote vriend Het Waterkanon

ML de feminist march, de rode lijn demo, zwarte piet is racisme
NYD het #geendorhout-protest
ML de Canal Pride of course
NYD En van een beetje historisch besef is dit cozy kleurboek ook niet vreemd: Rosa Parks, de kroningsrellen, het kernwapenprotest
ML het is gewoon: GEWELDIG
NYD ik zie voor mij: een honingballen cosy activism kleurevent
ML Meiden, het KAN. We hebben een kantoor. Iedereen z'n spullen en cozy kleurboek mee en GAAN.
NYD maar eens kijken wat we kunnen regelen. Voor nu: Bestel het Cosy Activism-kleurboek nu op BlossomBooks.nl en ontvang 15% korting met de code DAMNHONEY15 - shownotes
ML Dit is helemaal met DIAMANTEN!!! En dit is basically 3d!!!!!
NYD haha wij zijn haar kwijt aan het cozy coloring algoritme

TUNE WE MOETEN HET EVEN HEBBEN OVER…

ML We moeten het even hebben over… afstandsmoeders. Jonge, meestal ongehuwde vrouwen die in een periode vanaf de jaren 50 tot de jaren 80 onbedoeld zwanger raakten en hun baby direct na de geboorte afstonden.

Het is een extreem pijnlijk stuk geschiedenis dat bol staat van het seksisme. De afstandsmoeders hebben jarenlang te maken gehad met discriminatie en hadden weinig tot geen zelfbeschikking.

Hoe kon dit nou al die tijd gebeuren? Hoe heeft dit alles vele levens getekend? En waar blijven toch die officiële excuses - het minste wat de staat zou kunnen doen om een kleine stap richting herstel te zetten.

We praten erover met Trudy Scheele-Gertsen, zelf afstandsmoeder en auteur van het boek 'Een kind krijg je voor het leven'. En journalist Christel Don die zich verdiepte in de geschiedenis van afstand doen in Nederland en een tiental diepgravende interviews deed voor haar boek 'Afstandsmoeders'.

Christel, hoe kwam het onderwerp afstandsmoeders op jouw pad?

CHR In 2019 hoorde ik op televisie voor het eerst een vrouw vertellen hoe ze in de jaren ‘60 haar baby gedwongen had moeten afstaan. Die beschrijvingen gingen gewoon door merg en been. Ze beschreef de schande, ze beschreef hoe ze weggestuurd was over de grens zodat niemand het zou weten. Maar ook hoe ze haar baby nooit had gezien, want dat was afgeschermd tijdens de bevalling. En ja, ik was eigenlijk gewoon gechoqueerd toen ik dat voor het eerst hoorde. Want ik had zelf naast me in de wieg zo'n blakende baby liggen, dus daardoor kwam het denk ik ook nog harder binnen. En bij adoptie had ik toch ook vaak het beeld van buitenlandse adopties, en ik had er nog nooit van gehoord dat er in Nederland op zo'n grote schaal ook moeders en kinderen van elkaar gescheiden waren in een bepaalde periode. Dus toen ben ik daar ingedoken omdat ik er meer over wilde weten. En ik ben er met mensen over gaan praten en merkte dat generaties die wat ouder waren, boven de 60, soms nog weleens daarvan hadden gehoord, bijvoorbeeld omdat er een meisje in hun klas was verdwenen een bepaalde periode, of een zus. Maar van mijn generatie heel veel mensen ook niet. Dus daar wilde ik heel graag over gaan schrijven en vooral vanuit het perspectief van de moeders. Omdat ik daar vond ik wel een enkel boek door de tijd heen, maar eigenlijk heel weinig verhalen ook van hoe zij dat ervaren hadden. Dus toen ben ik daarin gedoken.

ML En we hebben het dan over de periode jaren 50 tot jaren 80 ongeveer, midden jaren 50, midden jaren 80, dus dat is ongeveer 30 jaar. Om hoeveel vrouwen gaat het dan ongeveer?

CHR Ja, dat zijn schattingen, want het is nooit heel erg gecontroleerd bijgehouden, maar dat gaat over ongeveer 13 à 14 duizend vrouwen. En niet alleen vrouwen, maar dus ook kinderen, want we focussen in de uitzending nu op afstandsmoeders, maar je zou ook een hele uitzending kunnen vullen met hoe dit voor afstandskinderen geweest is. Afgestanen, zeggen zij zelf. En dat zijn er nog veel meer, want sommige vrouwen hebben soms zelfs twee kinderen afgestaan. En die hebben natuurlijk ook een heel leven vol vragen over hun identiteit. En afgestaan zijn, dat is ook een soort scheur in de basis van je bestaan.

NYD En de term afstandsmoeders, het is niet dat elke moeder verplicht werd haar kind af te staan, maar er is bij alle moeders een context van je hoort gewoon niet moeder te zijn ongehuwd en dus sta je je kind af, waardoor sommige moeders wel ook zelf het kind wilden afstaan, of daar wel achter stonden. Maar er zijn ook vrouwen die het echt ook niet wilden en waarbij het toch gebeurde. Toch, het bestaat allebei?

CHR Ja het is een heel pallet. Maar je kunt je wel afvragen als je 14 of 15 bent en je wordt onder druk gezet om je kind af te staan en je denkt dat dat dan de beste oplossing is, omdat de hele tijd gezegd wordt, dit mag niet bestaan, dit kan niet bestaan. Want ik heb ook veel vrouwen gesproken en die vonden het in die tijd, dachten ze, dat dat de beste oplossing was en zij zijn daar gaandeweg heel anders over gaan denken. En afstandsmoeders, dat is ook niet een term die ik bedacht heb. Dat is eigenlijk van de vrouwen zelf gekomen, ook al is het wel een moeilijk woord, want sommige vrouwen zeggen dat er al veel te veel in zit alsof het astaan een vrijwillige handeling was. Het was juist helemaal niet vrijwillig.

ML Maar juist omdat het zo 'n grote groep is, kan je met één woord natuurlijk ook niet...

CHR Nee, het heeft deze groep wel zichtbaar gemaakt doordat het één woord is, doordat dit label erop geplakt is. En ik denk ook dat het goed is om te zeggen, natuurlijk niet alle vrouwen die in die periode onbedoeld zwanger raakten, hebben hun kind afgestaan. Want sommigen hadden een heel goed netwerk, ik heb dat ook in mijn eigen familie gezien, werden toch opgevangen door hun ouders. Maar er is een hele grote groep in Nederland voor wie dat niet zo was, en een groot deel daarvan, heeft dat als onvrijwillig ervaren.

NYD En waarom nou specifiek deze periode?

CHR Omdat in 1956 de adoptiewet van kracht werd en toen werd het dus ook mogelijk voor heel veel ouders, wensouders in Nederland, die geen kinderen konden krijgen om een kind te adopteren. En daarmee werd ook de juridische band echt verbroken tussen een afgestaan kind en zijn of haar ouders. En kreeg het de achternaam van de adoptieouders. Dus je zag ook vanaf dat jaar het aantal keer dat er afstand werd gedaan echt omhoog schieten. Want het was natuurlijk ook een periode waar er sowieso een enorme druk lag op het krijgen van kinderen, als je trouwde. En er waren nog niet zoveel medische middelen om op andere manieren

zwanger te raken. Dus er was ook heel veel vraag. En in 1984 werd de abortuswet van kracht. En je ziet dat eigenlijk het piekjaar was 1974, toen werden er drie kinderen per dag afgestaan in Nederland.

TRUUS Nou, dat klopt niet helemaal, want niet afstaan, die werden geadopteerd. En dat betekent dus dat drie jaar daarvoor zijn ze dus afgestaan. Dus al drie jaar van dat kind was eigenlijk al voorbij. Dus het afstaan was eind jaren zestig, toen zijn de meeste kinderen afgestaan.

CHR Ja, dus ik moet het inderdaad correct zeggen. Er werden drie adopties per dag uitgesproken door de rechter in 1974. En je ziet ook, rond 1970 kwam natuurlijk de pil. En je ziet dus ook het aantal buitenlandse adopties heel erg toenemen vanaf die jaren. Ja, dus daarom hebben we het over deze periode. En dat wil natuurlijk niet zeggen dat het voor 1956 niet ook gebeurde, alleen werd het meer onderhands. Dan kon een dominee je nog wel helpen. Precies, advertentie in de krant, ook soms.

ML Maar was het dan illegaal daarvoor? Het is ook op illegale manieren gebeurd. Het verhaal van Sanne bijvoorbeeld, die kwam er later achter dat dat gewoon een illegaal handeltje was geweest via de pastoor inderdaad en dat haar zoon helemaal nooit officieel geadopteerd was. Dus zij was op papier ook altijd zijn moeder gebleven en dus ook erfgenaam. Dat was echt bizar. Dus het gebeurde wel, alleen vanaf ja, je moet een soort periode nemen en je ziet ook dat, maar daar gaan we het later misschien nog over hebben, dat het denken over ongehuwde moeders veranderde door die wet.

NYD Ja, ook met de bom …

ML Bewust ongehuwde moeder.

CHR Ja, maar specifiek in deze dertig jaar had je natuurlijk, het is altijd een soort drietrapsraket, maar je had die enorme schande. Als je onbedoeld zwanger raakte, vanwege onder andere allerlei kerkelijke opvattingen, als dochters thuis kwamen en ze waren zwanger, dat was gewoon het ergste wat kon gebeuren. Ja, dat moest geheim gehouden worden, bedekt, worden weggestuurd. Maar los van die morele schandelijke veroordelingen binnen het gezin, had je de adoptiewet nu opeens. Dat was eigenlijk een beetje de juridische motor achter dat er opeens dus een manier kwam om die kinderen af te staan en dan dus te laten adopteren. En dat werd ook al, dat zeg ik er meteen even bij, toen die adoptie werd besproken, toen werd dat

ook al voorzien in de parlementaire discussies van we hebben nu een adoptiewet, maar het zou heel goed kunnen dat daardoor de druk op ongehuwde moeders om hun kind af te staan als ze onbedoeld zwanger raakt, heel erg omhoog gaat.

NYD Dus dat was niet onbekend dat dat het resultaat ging zijn?

CHR Nee, want er werd zelfs gezegd het centrale orgaan aan zijde van de overheid, zo staat het er ook echt, is de raad voor de kinderbescherming. En die moet er eigenlijk ook op toezien dat dat niet gebeurt. Dat een meisje dat komt, dat afstand gaat doen, dat zijniet beïnvloed is of onder druk gezet. En dan had je ook nog eens in die periode een soort wetenschappelijke legitimering, omdat psychiaters zoals Kees Trimbels en Ann Heijmans opeens gingen beweren dat er echt iets met ongehuwde moeders aan de hand was. Die waren psychisch labiel, die konden niet alleen voor een kind zorgen, dat kind was veel beter af bij twee ouders, een vader en een moeder in dit geval. En die beïnvloedden daarmee ook heel erg die instellingen.

ML Ja, het is een soort perfect storm voor afstand doen.

CHR Ja, alhoewel ik altijd heel voorzichtig ben met die perfect storm. Het is een heel mooi dat je dit noemt, want ook in het landelijke rapport schrijft Miesje de Winter, die heeft het ook over een perfecte storm.

ML Ja, wat leuk.

CHR En tegelijk denk ik dan pas op, want een storm is een natuurverschijnsel en de tijdgeest is ook altijd, ja en dit waren wel, maar daar moeten we het zo nog maar over hebben, maar dit waren wel keuzes van mensen. Maar je hebt helemaal gelijk, het was een soort mix aan dingen waardoor het allemaal ineens een soort versnelling kreeg.

ML Je hebt helemaal gelijk. Trudy, jij bent een van de vrouwen die in de jaren zestig afstand moest doen van haar kind. Laten we eerst eens teruggaan naar de jaren zestig. Hoe zag je leven eruit?

TRUUS De jaren zestig waren eigenlijk hele bijzondere jaren. Wij waren dus katholiek, het gezin. We moesten iedere zondag naar de kerk. En deed je dat niet? Nou ja, dat was eigenlijk een doodzonde. Maar in de jaren zestig, die strengheid die veranderde, of die was aan het veranderen. Je had toen ook, ja, tv die kwam, dus je had, ik weet nog heel goed over Frater Financius, heette die. Die kwam op tv. Nou, mijn ouders lagen dubbel, want die doorbrak die taboes. En dat waren de zestiger jaren. Taboes werden doorbroken ook van dat katholieke geloof. Je mocht dan in

plaats van zondag, mocht je dan ook zaterdag naar de kerk. Nou dat deed bijna iedereen. Want iedereen die had toch zeer veel behoefte aan een beetje vrijheid, dus die vrijheid die je kreeg die pakte je meteen. Maar het ging ook heel snel, die verandering in de katholieke kerk. En dat waren de zestiger jaren, dus er kwam meer vrijheid. En ja, en in die vrijheid ben ik ook eigenlijk een beetje met die vrijheid opgegroeid. Dus niet dat hele strenge. Dat merk ik ook een beetje met mijn zus, die is zes jaar ouder. Die is dan ook, ja, die is veel meer van die tijd van 'het moet zo'.

ML Dus zo'n groot verschil al in zes jaar, dat je dat al merkt.

TRUUS Ja, want ja, haar hele jonge jaren vielen dus nog in dat strenge stuk, zeg maar. En ik ben eigenlijk een beetje in de zestiger jaren opgegroeid. Ik ben van '46, dus in de zestiger jaren was ik puber, in ieder geval de pubertijd. Dus dan ga je je echt vormen.

ML En op een gegeven moment, je raakt zwanger. Wist je meteen dat je zwanger was?

TRUUS Eigenlijk wist ik het wel meteen, want ik had natuurlijk ook wel iets gevaarlijks gedaan. Er staat in mijn rapport, en dat is ook een van de dingen waar ik boos over werd, dus dat wij het regelmatig deden. Nou, dat was helemaal niet zo. Eén keer kwam het zo voor dat ik de bus miste, want we waren afhankelijk van het openbaar vervoer. En toen kwamen we pas op het idee om een hotelletje te pakken.

NYD En dit was ook een jongen waar je al lang mee was, toch?

TRUUS Ja, behoorlijk lang al.

ML En dit was ook in die vrije jaren eigenlijk.

TRUUS Ik dacht, ik ga lekker uit. Ik heb een vriendje

ML .. en toen hebben jullie een hotelletje gepakt.

TRUUS En ik wist wel dat het een beetje risico was, maar ik dacht nou kijk, gezien mijn, hoe noem je dat, mijn periode, moet het kunnen, maar het kon dus niet.

ML Ah. Dus je had het wel een beetje uitgerekend?

TRUUS Ja, want menstruatie was net gebeurd. Dus ik dacht nou weet je, die vruchtbare periode die moet nog komen, dus het kan.

ML En had je wel seksuele voorlichting gehad?

TRUUS Nee, absoluut niet.

ML Maar deze kennis is toch al best waardevol. Dat klopte niet in jouw geval, maar ..

TRUUS Ja, maar als ik wel goede voorlichting had gehad, had ik wel geweten dat deze periode ook gevaarlijk was. Dus ja, nu weet ik dat. Maar toen wist je dat niet. Dan dacht je gewoon dat het één dag was. Precies in het midden van... Maar je weet toch onbewust van, toen eigenlijk de menstruatie uitblijft, toen wist ik het eigenlijk al.

NYD En wat dacht je?

TRUUS Ja, dat moet ik zien te handelen. Je krijgt ineens een probleem.

NYD Want je was ook, je was midden in je opleiding. Je moest nog een aantal maanden.

CHR Hadden je ouders daar dus al iets over gezegd? Want ik hoor bij veel vrouwen soms ook terug dat ze al gezegd hebben van ja, als je ooit zwanger thuiskomt, dan zet ik je op straat.

TRUUS Nee, dat niet. Zo waren ze niet bij mij thuis hoor. Ze waren niet zo dwingend, maar ik was eigenlijk al het huis uit. Het is niet zo dat ik op kamers woonde, ik zat gewoon in het verpleeghuis bij die nonnen. Die dus heel goed controle hielden op die meisjes.

NYD Ja, daar woonde je in. en had je je studie en je woonruimte, dat was allemaal daar.

TRUUS Ja, dat was vroeger zo.

ML Ja, en dat is, want jij was 21 toen je beviel van je kind, van je zoon. Maar er zijn natuurlijk ook in de boek van jou, Christel, daar komen ook wel echt jonge meiden aan het woord. Sowieso zijn er überhaupt echt wel meiden van 15, 16, 17 die bevallen en dat is dan… Want jij was meerderjarig, maar er zijn dus ook heel veel minderjarigen die wel allemaal toch ook hetzelfde verhaal hebben in de zin van dat ze zich gedwongen voelden om afstand te doen. Terwijl ik bij jou dacht, Trudy, je bent 21. Waarom mag je niet je eigen keuzes maken? Maar dat kon dus, ja, dat kunnen we eerst ook nog over hebben.

TRUUS Ja, dat lag gewoon aan de moraal. Het maakte niet uit, want statistisch gezien waren er meer meerderjarige meisjes die afstand deden dan minderjarige. Het is ongeveer 45% minderjarigen en 55% meerderjarigen.

ML Maar ik dacht wel, dus dat maakt dan eigenlijk dus niks uit. Het was dus gewoon een schande, ondanks.

TRUUS Ja, het was een schande. Nou ja, de angst kwam natuurlijk als ze het op mijn werk zouden weten dan kon ik dus de opleiding niet afmaken, want ik moest nog een half jaar.

ML En deelde je het met anderen of niet?

TRUUS Nee. Nee, want het was te gevaarlijk. Want als er iemand bij zat die het door zou vertellen, dan... Nee, koste wat kost, wilde ik die opleiding afmaken.

ML En dat is gelukt?

TRUUS Ja, want je denkt natuurlijk ook, ik moet straks voor een kind zorgen. Dus dan wil ik wel een opleiding hebben, want ik zal moeten gaan werken. Ik heb eerst nog geprobeerd of ik samen door kon met die jongen, maar die wilde wel samen met mij door, maar niet met een kind, dat vond hij nog te jong. Dus dat was eigenlijk al van begin af aan had ik hem afgeschreven. Maar toen kwam ik in dat tehuis en dat was dus het vreselijke verhaal. Daar begonnen ze gelijk over afstand doen en dat was helemaal niet mijn bedoeling.

ML Eerst even terug, je hebt je opleiding afgemaakt. Je hebt toen niks gezegd over je zwangerschap. Toen had je je papiertje en toen heb je het uiteindelijk wel verteld aan je moeder. Toen ging je naar een tehuis en hoe kwam dat? Waarom ging je naar dat tehuis? Nou, dat had mijn moeder geregeld.

TRUUS Die had het al gezien. Dus toen ik ermee kwam, toen wist zij het al.

ML Oh, zij had het al door.

TRUUS Ja, zij had het door.

ML Zij had een plan gemaakt.

TRUUS Ja, ze had een plan gemaakt.

ML En wat was haar plan?

NYD Nou, wacht, ik ben eerst. Want dat stuk van ongehuwde moeders, dat.. . Kunnen jullie daar iets meer over vertellen? Hoe moet ik me dan voorstellen hoe ongehuwde moeders destijds gezien werden? Op welke manier werden zij behandeld? Kunnen jullie iets meer daarover vertellen?

TRUUS Nou. Je werd weggestopt. Er werd niet aardig voor je gedaan, dat niet.

CHR Nee, het idee was dat je geen seks had voor het huwelijk. Dus als je dat wel had, dan was dat natuurlijk een grote schande en zo werd dat in veel kringen gezien. En ja, dat werd ook zo gevoeld. Want ik zat vanochtend nog even bijvoorbeeld het

verhaal van Anneke te lezen. Die ging ook op de fiets naar gynaecologische afspraken. En daar werd dan in de wachtkamer gezegd, mevrouw Jansen. Dan werd je af en toe opgeroepen. En dan werd er bij haar gezegd, juffrouw. Dus ten overstaande van de hele wachtkamer, was daarmee haar situatie duidelijk. En zij kon echt door de grond zakken en daarna is ze nooit meer gegaan. Maar ook bijvoorbeeld het feit dat Irena, dat is ook een vrouw die ik heel uitgebreid gesproken heb voor het boek, die ging soms met haar moeder wandelen toen ze zwanger was en werd er ondertussen een plan bedacht, maar dan moest ze op de achterbank met dekens over zich heen liggen als ze dan naar het bos reden om daar te gaan wandelen, want niemand mocht het zien. Want het straalde ook af op de rest van de familie. Een zus die opeens opmerkingen kreeg op haar werk. Ouders die daarop aangekeken werden.

ML Maar wat een stress ook. Hoe heb jij dat ervaren?

TRUUS Ja, vreselijk. Heel eenzaam. Je staat alleen, want niemand wil je eigenlijk helpen. Want jij bent verkeerd.

ML En had je zelf ook de overtuiging dat je verkeerd was?

TRUUS Nou ja, het is een beetje vreemd als ik nee zeg.

ML Nou, nee. Als je dat niet hebt, dan heb je het niet.

TRUUS Nee, want gezien mijn situatie. Kijk, jij bent natuurlijk wel zwanger geweest, maar zodra je weet dat je zwanger bent, dat je een kind gaat krijgen, ga je je daar al op voorbereiden. Dus ik was me daar ook al op aan aan het voorbereiden van dit en dat moet ik doen. Dit is mijn situatie en ik moet zien om, ja, om het zo goed mogelijk voor elkaar te krijgen.

NYD Ja, met je opleiding afmaken en dan aan het werk kunnen. Je was al helemaal bezig met een stabiele omgeving creëren, waardoor je het kind...

TRUUS Ja, precies.

NYD En, we hebben het nu natuurlijk de hele tijd over de moeders. How about de vaders? Werd daar nog op neergekeken? Of ontspringen die de dans volledig?

TRUUS Nee, ik heb de indruk dat de vaders helemaal niets verkeerd hebben gedaan.

ML Die hoefden niet onder een dekentje op de achterbank.

TRUUS Nee, absoluut niet. Die werden juist nog, hoe noem je dat, geprezen over hun...

CHR Wat ook opvallend is, is dat ze vaak niet eens genoemd worden in dossiers. Dat is nu ook heel problematisch voor kinderen die op zoek gaan. Bijvoorbeeld bij Aaltje, die kwam met haar vriend bij een instelling voor ongehuwde moederzorg in Amsterdam. En die kwam daar omdat ze graag het wilde hebben over hoe gaan we dit doen. En het eerste wat er gezegd werd was je kunt ook afstand doen. Dat was de eerste optie en daar kwam zij niet voor. En zij is daar meerdere keren geweest met haar vriend en nooit is zijn naam in het dossier opgeschreven. Dus dat zegt ook iets en ik denk dat er zijn ook wel verhalen aan de kant van de familie van de mannen of de verwekkers, vaders waarbij natuurlijk ouders ook in alle staten zijn. Maar dan werd er toch best vaak makkelijk gezegd van ja, maar dat gaan we niet doen. Want soms zijn er ook gesprekken geweest tussen de ouders van een meisje en de ouders van de jongen. Maar dan was het toch best wel vaak als die dan zeiden nee, dit is geen match.

NYD Zij konden hun handen ervan aftrekken. En de kant van de moeder, die kan dat niet.

CHR Nee, en ik denk dat ook, volgens mij staat in het rapport van Mischa de Winter ook iets over afstandsvaders, in de zin van als ze het dan al wisten, want in een heel groot deel van de gevallen is het ook niet gezegd. Dus weten waarschijnlijk heel veel mannen niet eens dat ze een kind hebben rondlopen. En ja, en dan is er nog een deel, een heel klein deel nu dat het wel weet of wist en er ook verdriet van heeft van hoe dingen gegaan zijn of hoe het weggehouden is.

ML Ja, het kan toch ook niet anders dan dat daar ook emoties zitten, maar je krijgt soms echt het idee alsof die mannen dachten, nee, ik ga alleen maar, zeg maar.

CHR Ja, dat is natuurlijk niet alleen zo geweest. Dat is natuurlijk wel vaak zo gegaan. Ja, maar dat er mannen waren die zich er wel om bekommerden en die het wel anders wilden, die waren er ook.

TRUUS Ja, zo is er ook een verhaal in de Paula Stichting, waar dus de baby's lagen. Waar een vader, niet de vader van mijn kind, maar een vader, die wilde graag zijn kind zien, maar die werd gewoon geweigerd. Die mocht zijn kind niet zien en die mocht er ook niet bij komen, maar die ging voor het raam staan met de bedoeling van misschien is er zo'n aardige kinderjuffrouw die het kindje even voor mij omhoog

houdt. Maar dat werd niet gedaan. Dat deden ze niet. En toen hebben ze de politie gebeld. Toen werd hij door de politie weggehaald.

NYD Het is zo schrijnend.

TRUUS Ja, dus het is echt. Ja, en ik heb ook een paar kinderverzorgsters heb ik gesproken hierover. En ja, die vonden het wel vreemd. Maar zij werden ook helemaal niet ingelicht van waarom die kinderen daar nou lagen. En van wie. En ze mochten dus ook niet praten. Ze moesten dus altijd zwijgen. En ze mochten ook niet met moeders of vaders spreken.

NYD Het wordt helemaal afgehouden van elkaar.

ML Ik krijg zo'n heel sketchy gevoel van.

CHR Ja, de rimpelingen van deze geschiedenis. gaan best ver. Doordat jij dit vertelt, moet ik ook denken aan dat ik op een evenement, een voorstelling was over adoptie, heel mooi, en daar kwam ik in gesprek met een oudere vrouw en die was dus verpleegkundige geweest in een ziekenhuis en die had dus zo'n afstand begeleid. En toen ze me hierover aan het vertellen was, en zij zei, het was een heel jong meisje, ouders heel streng en zij moest de baby afstaan en zij had de bevalling, ze was daarbij geweest en dat had haar echt door de ziel gesneden. Maar zij had op een gegeven moment die baby nog even gebracht naar dat meisje. Terwijl dat absoluut niet was toegestaan. Ze kon echt haar baan verliezen als ze daarachter gekomen waren. Maar wat mij heel erg trof was dat ze dit vertelde en ze was helemaal geëmotioneerd. Ze zei ik word ouder en naarmate ik ouder word merk ik, ik zou echt willen weten hoe het nu met hen is. Want dit is me altijd bijgebleven. Het blijft altijd terugkomen.

TRUUS Het is gewoon heel onnatuurlijk. Het past eigenlijk niet bij de mensheid.

NYD Nee, het gaat tegen alles in, inderdaad. Jij ging naar dat tehuis toe en je zegt net van daar werd er opeens over afstand gesproken. Dus jij had geen idee.

TRUUS Nee, ik had geen idee. Ja, mijn moeder had wel gezegd dat ik afstand moest doen. Maar ik dacht nou, het zal wel. Dus dat was ik ook helemaal niet van plan. Maar daar werd er weer over gesproken. En achteraf, gezien mijn dossiers, dus jaren later, ben ik erachter gekomen dat het allemaal al was bekonkeld dat ik het kind af zou staan. Dus ze zouden mij ook niet helpen, of de informatie geven van hoe ik dan wel het kind zou kunnen opvoeden.

NYD Ja, want er waren financieel bijvoorbeeld wel mogelijkheden met een uitkering of een bijslag of dat was er wel, maar dat werd allemaal weggehouden van jou. En in die gesprekken, elke keer als het daarover ging, nam jij wel de positie aan van nee, ik wil het kind houden.

TRUUS Ja, precies. Tot op het laatste moment eigenlijk.

CHR Ja, en vrouwen hadden een bedenktijd, een wettelijke bedenktijd van drie maanden.

TRUUS Nooit over gesproken.

CHR Nooit over gesproken. Ik heb natuurlijk tien vrouwen voor mijn boek geïnterviewd, maar ik volg het onderwerp natuurlijk al jaren en schrijf erover voor NRC. Ik heb de rechtszaak van Trudy gevolgd, dus ik heb veel meer gesprekken gevoerd. Ik ben het nog nooit tegengekomen in zo'n verhaal dat iemand die met een officiële instantie te maken had erop gewezen is, op die wettelijke bedenktijd.

ML Maar als ik jou hoor zeggen van het werd van tevoren wel aan zien komen dat vrouwen de druk zouden voelen om afstand te doen. En dat dus nog extra versterkt werd, omdat ze gewoon niet op de hoogte werden gesteld van enige rechten waar ze recht op hadden.

CHR Ja, het was heel erg afhankelijk van wie je tegenover je had. Ik denk dat er wel vrouwen zijn geweest, uitzonderingen van mensen zoals zo'n verpleegkundige die dan toch met het kind aan komt zetten. Iemand die toch het hart heeft en de moed om er tegenin te zwemmen. Die zijn er natuurlijk wel is geweest, beleidsmatig was dat niet de tendens. Want ook bijvoorbeeld, ja, Trudy was 21, maar bijvoorbeeld Irene was nog minderjarig en die had een vader die haar mishandelde. En die werd naar de Hendrik Pierson Stichting gestuurd in Den Haag. En daar gingen medewerkers ook gewoon tegen haar zeggen van, ja maar, hoe zie je dat voor je dan met een kind? Want geen man zou je meer willen.

TRUUS Ja, dat werd ook gezegd.

ML Dat is ook ongeveer het ergste natuurlijk.

TRUUS Ja, en dat was in die tijd heel erg. Want ja, je werd gewoon opgevoed om te trouwen en om kinderen te krijgen. Want andere taken en andere rollen als vrouw had je niet. Je kon wel gaan studeren, maar daar had je het geld weer niet voor. Dus die mogelijkheden waren er ook niet. Je moest echt leven naar een toekomst met een man en met kinderen.

ML En werd die toekomst van geen man wil je dan meer jou ook voorgeschoteld?

TRUUS Ja, precies. Ja, ja, ja. Want daarom was mijn moeder er ook zo voor dat ik het kind af zou staan.

ML Maar schrok dat idee jou ook zo heel erg af? Van dan heb ik alleen een kind en geen man en niemand wil me dan?

TRUUS Nou, op dat moment niet meer. Als je dat voor mijn zwangerschap gezegd zou hebben, dan misschien wel. Dan denk je, nou ja, dat is ook geen leven. Want je had maar één rol te vervullen.

ML Wat moet je anders als vrouw?

TRUUS Ja, precies. Maar tijdens die zwangerschap deed het er niet meer toe. Dus dat is heel gek, dat verandert. Want ja, dat zijn die hormonen. Je wilt gewoon voor dat kind zorgen. Het overleven. Want jouw leven is, dat weet je, als je een kind krijgt, dan komt jouw leven op de tweede plaats. En het leven van het kind op de eerste plaats. Dus die moet een toekomst, daar wil je een toekomst voor creëren.

CHR Ik denk dat jij dat ook heel erg zo kon voelen. Ik denk toch ook dat dat per situatie wel wat verschild heeft, omdat er soms ook... Ja, als je bijvoorbeeld heel angstig bent juist, en ouders hebt die echt... Jij had denk ik ook al wel wat ruimte gecreëerd, zodat je ook op jezelf stond.

TRUUS Ja, precies.

NYD En de opleiding was afgerond.

TRUUS Ja, precies.

ML En toch meerderjarig, dat helpt denk ik wel. En ook zicht op de opleidingen.

CHR Omdat bijvoorbeeld Aaltje zichzelf op een gegeven moment meer als een soort draagmoeder gaat beschouwen. Dus wel van, ik zorg goed voor het kind, maar het wordt voor iemand anders. Ja, soms zag je het niet bij vrouwen omdat ze het weg dachten. Dus dan zag je echt zes maanden bleven ze best wel plat, of zeven maanden. En dan kwam het opeens uit. En dan bam! En zo binnen een maand was het ook opeens zichtbaar. En sommige vrouwen wilden het ook echt niet en die sprongen van de trap, of die namen weet ik wat voor medicatie in, in de hoop dat ze de vrucht zouden afdrijven.

ML Ja, dus ook dat verschilt natuurlijk bij vrouwen.

CHR Bij jou kwam denk ik ook, als ik jou zo hoor, heel erg de hechting al op gang. Dat stond jij jezelf ook toe, misschien omdat je ook helemaal niet...

TRUUS Ja, omdat ik misschien in mijn hoofd wel een uitkomst zag. Ik denk die andere vrouwen die zagen geen uitkomst.

ML Voor jou was er echt wel toekomstperspectief.

TRUUS Ja, ik had al een opleiding en ik dacht dan ga ik in Amsterdam solliciteren. En dat heb ik ook gedaan en heb ik ook gewerkt. Want ik dacht, daar zijn weer meer mogelijkheden. Daar zijn al crèches. Daar kan ik mijn kind eventueel naartoe brengen. En ik had onregelmatige diensten. Dus dan kun je je diensten aanpassen aan je kind. Dus ik zag het al helemaal voor me.

ML Ja, heel praktisch.

NYD Overigens, je moeder is nu een paar keer ter sprake gekomen. Zij heeft ook het tehuis geregeld. Waar was je vader in dit verhaal?

TRUUS Nou, mijn vader was toen erg ziekelijk op dat moment. Hij had hetzelfde wat ik had. Een soort boezemfibrilleer. Hij had heel vaak hartkloppingen en dan had hij dus een hart wat eigenlijk maar voor 20% of 30% werkte, dus die kon eigenlijk niets meer hebben en mijn moeder wilde hem beschermen daarin. Dus mijn vader mocht niks weten en dat was voor haar ook een hele klus, want het gekke is, zij heeft het ook allemaal betaald. En ja, mijn zus heb ik daar nog over uitgehoord. Hoe kwam zij nou aan het geld? Ja, want dat heeft ze allemaal. Ja, want dat was allemaal contant, dat kwam zij brengen. Dat heb ik dus achteraf gelezen. Want zij kwam dat brengen, dat wist ik niet.

NYD Jij dacht van waarom moeten andere meiden in het huis nou wel werk doen en ik niet?

TRUUS Ja, precies. Dus ja, ik kreeg eigenlijk een bijzondere behandeling daardoor. Maar zij kwam gewoon het geld brengen. En mijn zus zei ja, wij hebben een tante gehad die was met een rijke man getrouwd, maar dat was een tweede huwelijk. Dat huwelijk was niet zo goed. Maar die tante die bewaarde alles in een tas, in een linnentas, en dat naaide ze tussen de voering.

NYD Ah, ze verstopte het erin.

TRUUS Maar toen overleed zij en toen kreeg zij die tas, kreeg mijn moeder de tas van die tante. En mijn zus zei ja, dat was ook nog een dingetje. Eerst wilden ze hem weggooien, want het was eigenlijk best wel een vieze tas. Op een gegeven moment

dacht ze, wat is die zwaar, laten we toch eens kijken en toen trok ze die voering los, en kwam er allemaal geld uit. En dat wist ik dus niet. Dat is gewoon een veronderstelling dat wij dachten dat ze het daar dan wel van betaald had.

NYD En de mensen om jou heen die dachten dat je aan het werk was in Hilversum?

TRUUS Ja, hoe ze daarbij kwam dat weet ik niet. Dat was het verhaal van mijn moeder. Ik werkte in Hilversum, deed daar een opleiding. Dus ik was een poosje uit zicht.

NYD En zo ging dat vaker toch? Dus dat jonge meiden eigenlijk verdwenen uit het dagelijks leven met een verhaal, van oh die is naar school of au pair een tijdje.

ML Maar dan gingen er wel roddels rond, neem ik aan?

CHR Natuurlijk, want bijvoorbeeld Irene die vertelde ook van, over wie ik net vertelde, dat ze achter in de auto onder de dekens lag. Dat ze later hoorde dat de buren haar ook wel hadden zien sluipen over het terras met haar dikke buik richting de auto. Dus ja, natuurlijk gingen er roddels rond.

TRUUS Maar wat ik zo bijzonder vind, want ik heb ook iets meegemaakt. In de buurt, ik had een vriendje en die was iets jonger dan ik ben. Hij had een broer en dat was een grote volwassen man. Dus ik vroeg een keer aan mijn moeder, want ik vond het een verschijnsel. Een broer is altijd iemand die iets ouder of jonger is, en dit was een volwassen man. En dan zei ik tegen mijn moeder, hij heeft een broer, die is al heel volwassen. En toen zei ze dat ik daar niet over mocht spreken. Maar toen kreeg ik in de gaten dat eigenlijk de hele buurt het wel wist, maar niemand sprak erover, er werd niet over geroddeld. Dus er was toch een acceptatie dat dit soort dingen kon gebeuren in die tijd. Maar daar ging je gewoon niet over praten, eigenlijk ter bescherming van die betrokkenen. Tenminste, zo heb ik het ervaren.

SPONSOR NORDVPN

ML zet het engelenkoor maar klaar, want onze beschermvrouwe NordVPN is weer van de party

NYD wie is zij???

Zij is een Virtual Private Network. Een beveiligde digitale verbinding tussen jouw

computer of je tablet of je telefoon of whatever je voor apparaat gebruikt EN een externe server die wordt beheerd door in dit geval: Nord VPN

ML heb je de verbinding eenmaal aangezwengeld - met een druk op de knop - dan gaat al je internetverkeer door een beveiligde tunnel

NYD wij zijn al een behoorlijke tijd blije tevreden klanten van NordVPN en de laatste tijd was dat maar goed ook, want we konden haar bescherming goed gebruiken

ML we hebben een nieuw kantoor en blijkbaar komt dat kantoor uit de middeleeuwen want er is geen velden of wegen internet te bekennen

NYD terug naar de dark ages

ML er is geen ouderwets kabelinternet, geen glasvezel, niks.
De monteurs krabben zichzelf op hun hoofden. Klantenservices staan voor een raadsel. Het is wat, het is wat Maar er moet wel ge-internet!!!

NYD wij zijn nu dus alsnog veel te vinden op buitenshuise plekken waar wel internet is. Ik noem… een koffiezaak

ML de bieb

NYD dat soort plekken. Maar daar ben je wel overgeleverd aan de openbare wifi en dan weet je het wel: op je tellen passen, op je hoede zijn

ML weet jij veel wie er mee wil kijken met wat je daar zit te doen

NYD dankzij NordVPN kunnen we met een gerust hart het web op, want terwijl wij ons focussen op ons werk houdt zij een oogje in het zeil

ML en zij is scherp hoor. Er is ook een NordVPN-superpower die heet ‘dark web monitor’ en die houdt in de gaten of gegevens - die je ooit hebt ingevuld op een account - of die zijn gelekt. Ik kreeg bijvoorbeeld een melding van het Odido lek. De Odido lek. Anyway. EEN LEK. Kijk je daar weleens?

NYD ja, ik kreeg laatst ook weer een melding van het een of ander. Ik heb ondertussen al 29 lekken op verschillende e-mailadressen staan, ze zijn er maar druk mee, daar op de dark web

ML En van allerlei accounts zweven mijn wachtwoorden blijkbaar rond

NYD TWEESTAPSVERIFICATIE MENSEN!!! ik kan het niet vaak genoeg zeggen: zet tweestapsverificatie aan

ML EN kom onder de hoede van beschermvrouwe NordVPN. Profiteer NU van de exclusieve NordVPN-deal op nordvpn.com/damnhoney

NYD Probeer dit alles Zonder Risico met de 30 dagen geld-terug-garantie!
Je vindt de link ook in de beschrijving van deze aflevering

[EINDE SPONSOR]

NYD Laten we gaan naar het onderwerp bevalling. Christel, kan jij even iets vertellen over hoe bevallingen er uitzagen van afstandsmoeders? Wat voor verschillende verhalen of juist overeenkomsten kwam je tegen?

CHR Nou, heel verschillend. Ik denk aan Sanne, die ging op een gegeven moment in een ziekenhuis bevallen en toen hoorden ze dat er een ongehuwde moeder aankwam en toen hebben ze snel even het rookkamertje van het ziekenhuis aan kant gemaakt en daar provisorisch een bed neergezet en een paar stoelen, maar ze had dus ook geen knopje om op te drukken of wat dan ook.

NYD Allemaal uit het zicht.

CHR Ja, uit het zicht. De behandeling was ook anders, want ze moest bijvoorbeeld gehecht worden na de bevalling, en toen zei de arts, laat in dit geval de verdoving maar zitten. Ze voelde ook blikken van zusters.

ML Echt zo van, je zal het merken ook.

CHR Zeker, je zal het echt merken. Soms werd er een doek gespannen vanuit het idee dat de moeder het kind niet kon zien, zich dan ook niet zou hechten. Wat me ook heel erg aangreep heeft, is bijvoorbeeld het verhaal van Irene. Zij werd eigenlijk onder narcose gebracht, ook onaangekondigd. Dat is een patroon trouwens, dat heel veel vrouwen die gingen bevallen eigenlijk ook geen idee hadden van wat hen zou gaan gebeuren en werden ook niet daarover ingelicht. Dus hun lichaam was gewoon eigenlijk niet meer van hen. Zij werd dus onder narcose gebracht en het volgende moment werd ze wakker op een zoldertje ergens van het ziekenhuis met een platte buik en geen kind meer en ze wist gewoon van niks.

ML Dat is toch zó traumatisch. En ik was net nog het verhaal van Ricky Vosters aan het luisteren, die ook een handdoek over haar gezicht kreeg. Een doek of een handdoek. Gewoon echt over je hoofd, zodat je het maar niet ziet. En dan hoor je wel je kind huilen, maar je ziet het niet.

CHR Ja, het zijn eigenlijk... Ja, dit waren voor de vrouwen met wie ik hierover heb gesproken ook de moeilijkste stukken om over te vertellen. En sommigen konden dit ook alleen beschrijven in geluiden, van zo 'n deur bijvoorbeeld, die automatisch dichtvalt, dat geluid en die klap en het wegechoën van het geluid van een huilend

kind. Of dat er buiten, doordat je bijna dissocieert, dat je nog weet dat er buiten eenden over het grasveld liepen. Maar bijvoorbeeld, er is ook iemand in het boek Irene en Anneke volgens mij ook, die bevallen in hun eigen meisjeskamer. En dat is natuurlijk ook, ja, dat je in je kinderkamer, want het waren eigenlijk nog kinderen, dat je daar bevalt en dat dan de huisarts en een zuster de baby meenemen en dat je nog voor het raam staat, en je moeder ook, te kijken hoe ze daarmee in de auto stappen. Ja, het is... Ik voel het zelf, als ik hier dit antwoord geef over al die…

NYD Ja dat raakt je.

CHR Ja, dat dat zo ging. En dat mensen er ook van overtuigd waren op een bepaalde manier. Of zichzelf ervan hadden overtuigd dat dit... Dat dit dus kon.

ML Trudy, zou jij wat over je bevalling willen delen? Iets, wat je wil.

TRUUS Nou, er valt niet zoveel over te... Het duurde wel lang. Ik vond het heel erg lang duren. Wat ik wel opvallend vond... Later ging je trouwen en je kreeg kinderen. Met vrouwen onder elkaar werd ook wel gesproken over bevalling, bevallingsverhalen onderling. Ik heb altijd mijn mond gehouden. Ik heb nooit, ik heb er nooit over gesproken.

CHR Je bedoelt dus ook in situaties waarin jij was, waarbij je eigenlijk mee had kunnen praten.

TRUUS Ja, maar dat deed ik niet.

ML Omdat je geen kind had eigenlijk.

TRUUS Ja, maar toen ik wel kinderen had, automatisch hield ik dan ook mijn mond op.

NYD Ja, zo aangeleerd.

TRUUS Ja, want zo 'n eerste kind heeft wel de meeste impact.

NYD En ik las ook in jouw boek dat de mensen die de zorg daar deden, bij Paulastichting, dat die helemaal niet eigenlijk de opleiding of de tools hadden om de zwangerschap of een bevalling...

TRUUS Nee, wat had ze voor opleiding gedaan? Hoe noem je dat? Ze kon groepen leiden.

NYD Ja, dus het had helemaal niks te maken met een bevalling begeleiden.

TRUUS Nee, dat had ze ook helemaal niet. En ik dacht, hoe kan dit goed gaan? En op het laatste moment heeft ze dan wel die huisarts gebeld. Dat was een huisarts uit Oosterbeek, maar verder helemaal niet. Ik heb ook geen controles gehad ofzo.

ML Terwijl in de Paulusstichting daar zaten allemaal zulke meisjes toch?

TRUUS Ik weet niet hoe het met die andere meisjes ging. Later zag ik wel dat er een vroedvrouw was, maar dat was een vroedvrouw die ergens in een ander dorp ook bevallingen deed. Dus die zal daar heus geen bevalling hebben gedaan. Het waren er veel te veel.

ML Het had geen urgentie, want het waren meisjes met schande.

CHR En soms had je natuurlijk nog tehuizen waar het door elkaar liep. Dan zat je in een groep met sommige vrouwen of meisjes die hun kind wel hielden en anderen die het afstonden, dus dat was ook nog wel ingewikkeld. Er waren tehuizen waarin heel veel vrouwen die daar kwamen hun kind afstonden. Maar er waren ook waar het dus door elkaar liep. En in ziekenhuizen was dat ook. Ik bedoel, daar kwamen soms ook vrouwen die dan net hun kind hadden afgestaan te liggen op een kamer waarbij dan werd gevraagd, wil je mijn baby even aanreiken?

ML Ja, dat is toch ook... verschrikkelijk.

NYD Vlak na de geboorte wordt het kindje dan dus meteen weggehaald. Had je, dacht je van oh, maar later mag ik hem dan wel zien? Of wat was toen op dat moment jouw idee over de situatie?

TRUUS Ja, dat was mijn idee, dat ik hem later wel.. Ik wilde hem eigenlijk meteen zien, maar dat kon niet.

NYD Maar dan was er, je dacht van oh, er is iets aan de hand waardoor het nu even niet kan, maar zometeen later.

TRUUS Hij moest aangekleed worden, want hij was nog niet aangekleed. Dus daar namen ze hem voor mee en daarna kwam hij gewoon niet meer terug. Ja, de derde of vierde dag mocht het, en dat was dus helemaal uitgekiend, want dan de derde of vierde dag zijn die hormonen wat afgezakt en is de binding dus minder, als je de derde dag pas je kind mag zien.

NYD Daar is allemaal over nagedacht.

TRUUS Kijk, als je je kind meteen mag zien, dan krijg je juist die binding.

NYD Dus ook als je het hebt over dat perfect storm woord. Het is een soort ingenieus systeem. Ze richten echt op die manier om moeders los te maken van hun kind.

CHR Maar die onthechting, dat idee over hechting, in die tijd zag je dat wel op meer plekken. Dus het was niet alleen het idee van je ziet het niet, want dan raak je niet gehecht. Maar dat was dus bijvoorbeeld ook in tehuizen, waar kinderen terecht kwamen een tijd voordat ze geadopteerd werden, was dat idee ook richting verzorgers zo. Want een kind zou gaan hechten in het gezin waar het op een gegeven moment geplaatst zou worden, dus het moest vooral niet gaan hechten aan verzorgers. En dat zag je natuurlijk ook bij doodgeboren kindjes in die tijd. Daarbij was ook het credo naar vrouwen dat ze het niet vast mochten houden. Heel vaak is zo 'n kind verdwenen. Omdat ze ook vanuit dat… Dat kunnen we ons nu totaal niet meer voorstellen, maar vanuit dat idee van hechting, en dat dat dan helpt als je het maar niet gezien hebt.

TRUUS Dan heb je er minder verdriet van.

ML Het was toch ook heel betuttelend ofzo? Het klopt niet, maar het voelt ook heel erg van, oh we moeten die vrouwtjes tegen zichzelf beschermen.

CHR Het was natuurlijk ook een extreem betuttelende tijd.

TRUUS Maar die kinderverzorgers ook, want om de drie maanden werden ze verplaatst naar een andere afdeling.

NYD Zodat zij zich ook niet gingen hechten?

TRUUS Zodat ze zich niet konden hechten.

CHR En dat had dus echt verschrikkelijke gevolgen. Tegen moeders werd gezegd: “Je kind wordt geadopteerd, komt in een goed gezin." Maar nu blijkt ook uit heel veel dossiers dat dat helemaal niet zo snel ging en dat sommige kinderen er zelfs een paar jaar wel eens in zo'n tehuis hebben verbleven. En ook, wat doet het met je als dus de instelling is van: een verzorger reageert niet op jouw behoeftes. Want je mag er niet aan hechten, dus daar zie je ook dat kinderen leren dat huilen op een gegeven moment geen zin heeft. En zich dus terug gaan trekken. Ja, er werd in die tijd ook al… Er was ook echt al een term voor iets van hospitalisatie. Dat had gewoon... En soms kregen kinderen ook... Want je had, weet ik hoeveel, baby's

liggen. Dus er zijn ook verhalen over dat ze kalmeringsmiddelen of medicijnen in de melk stoppen.

TRUUS Dat ging ook stiekem. Want die kinderverzorgers weten daar niets van. Dat deden die nonnen. Maar het staat bij mij op de lijst wat hij kreeg. Eerst kreeg hij vier druppeltjes en daarna mocht hij tien druppeltjes hebben.

ML Van wat voor spul is dat?

TRUUS Ja, dat mag tegenwoordig niet meer gegeven worden. Want het heeft zoveel gemene bijwerkingen.

CHR Ja, en er waren ook wel verzorgers die dit niet goed trokken. Dus die namen een kind soms eens een dagje mee naar huis. Of die hebben stiekem wel foto's gemaakt van die kinderen. Nou ja, goddank duiken die dan af en toe weer boeken op, wat dan heel fijn is voor kinderen die op zoek zijn en die puzzelstukjes willen leggen van de eerste periode uit hun leven. Daar weten ze vaak niks van, want het werd ook niet echt liefdevol bijgehouden of zo. En soms stuiteren ze dan toch nog op iemand die dat heel warm betrokken, maar heel vaak ook niet.

ML En dit is dus, want dat die kinderen dan bijvoorbeeld een jaar of twee of drie of zo in zo'n, in diezelfde huis of stichting zaten, dat kwam dus veel voor? Want dat is bij jou ook toch het geval?

TRUUS Ja, maar dat was niet omdat ze in het huis moest blijven. Dat was gewoon omdat ik hem uiteindelijk mee wilde nemen. Ik moest mijn situatie verbeteren. Ik moest een woonruimte hebben. En inmiddels had ik een best wel goede baan. Ik verdiende dus een gewoon salaris als verpleegkundige. En alleen ik moest nog een woonruimte hebben. En in die tijd had ik dus contacten met de Raad van de Kinderbescherming. En die heeft mij zo bewerkt dat op een gegeven moment heeft zij mij verteld dat er geen kans mogelijk was. Want ik heb nog geprobeerd… Want je moest getrouwd zijn, dus ik heb nog geprobeerd om met de vader een huwelijk aan te gaan.

NYD Want eigenlijk zag je het niet zitten toch? Dus alleen voor het kind.

TRUUS Alleen om dat kind. Dat huwelijk was gewoon stuk gelopen, dat wist ik eigenlijk ook wel. Maar als ik het kind maar had. Maar die maatschappelijke werkster

die zei ja, vergeet het maar. Want die jongen die heeft jou bedrogen. Dus als jij met een man gaat trouwen die jou bedrogen heeft, dan kunnen wij geen kind bijplaatsen.

NYD En zo is er altijd wel iets.

ML Dus ik kon het niet goed doen.

TRUUS Nee, ik kon het dus niet goed doen. En er was geen enkele mogelijkheid meer voor mij. En hij was dus al, zeg maar, uit de voogdij geplaatst. En dat is eigenlijk ook een situatie. Eerst word je geschorst. En dan is er nog kans om het terug te krijgen. Maar daarna word je uit de voogdij geplaatst.

ML En dan mag je niet meer?

TRUUS Ja, vaak is dat definitief. Het is maar zeldzaam dat je kind dan terugkomt. En daarna heb ik het nog een jaar steeds bezocht. Want ja, ik zei steeds dat ik het mee wilde nemen, maar dat kon dus niet.

NYD En je hebt wandelingen gemaakt met je zoon en je bent daar ook echt aanwezig geweest in zijn leven die eerste periode. En op een gegeven moment heb je eigenlijk toestemming moeten geven, want je wilde heel graag dat het kind bij een gezin kwam waar jij ook nog een rol mocht vervullen. Maar daar zeiden zij van dat lukt niet.

TRUUS Nee, dat zeiden ze toen niet. Ze zeiden toen ja, wij zijn op zoek naar een gezin waar jij ook bij mag komen. Maar toen ik dus 40 of bijna 50 jaar de rapportage in het dossier las, stond vermeld, wij moeten dus proberen om gezinnen te krijgen waar de moeder ook aanwezig mag zijn. Waar de moeder dus één keer in de maand of één keer in de zoveel tijd bezoek mag brengen. Daar waren ze naar op zoek, of daar wilden ze, dus dat zouden ze moeten. Ze wilden wel plannen maken. En daar werd ik natuurlijk, ja, ik werd om de haverklap boos natuurlijk, want daar hebben ze gewoon mij voorgesteld dat die gezinnen er al waren.

NYD Ja, maar dat was dus nog helemaal niet zo?

TRUUS Nee, dat was toen niet zo.

ML Het was een voornemen dat ze die gezinnen gingen zoeken, maar die gezinnen waren er niet, terwijl ze tegen jou wel deden alsof die gezinnen er waren. Jij werd in de waan gelaten dat er misschien een gezin zou komen waar jij zelf ook...

TRUUS En in die tijd zat mijn zoon dus alsmaar in dat tehuis.

ML Jij hebt er nu een paar keer ook al dat dossier genoemd wat je dan vijftig jaar later hebt gelezen en waar allemaal dingen in staan of waar je niet van wist of wat een leugen was. TRUUS Meestal wist ik niet wat er in staat.

ML Hoe zit dat wettelijk? Mocht dat gewoon? Dat het allemaal maar gewoon...

TRUUS Het is nog niet zo lang. Ik weet niet hoe dat juridisch zit, maar het is nog niet zo lang dat je als betrokkene, als patiënt in de gezondheidszorg en zo, je eigen dossiers mag lezen. Dat is nog niet zo lang.

CHR En jij bedoelt nu ook of het wettelijk...

NYD Mag je een kind wegnemen van een moeder die dat niet wil?

ML En dan daarna dus zo voorhouden alsof het niet anders kan.

CHR Nou ja, wat er natuurlijk formeel geregeld was, was de adoptie. Want dat was wettelijk vastgesteld. Maar wat er dus eigenlijk niet zo geformaliseerd was, is dan hoe juridisch gezien de afstandsprocedure werkt. En daardoor zie je dat er dus op heel veel manieren, wel geprobeerd is om een soort juridische werkelijkheid om die afstandsprocedure ook heen te bouwen. En dat zie je terug in het feit dat veel vrouwen, bijvoorbeeld als ze dan besloten was je gaat afstand doen, dat hen een afstandsverklaring werd voorgeschoteld, die ze moesten tekenen om aan te geven: “Ik doe afstand." Maar dat had geen enkele juridische waarde en dat wisten ze niet. Of ze moesten een akte van berusting, zoals dat dan heette, tekenen. En dat is in het landelijk… Micha de Winter, een hele commissie die ook onderzoek heeft gedaan naar afstand en adoptie, en die vond dat ook in een vijfde van de dossiers, vond hij dit soort verklaringen terug. Waarmee vrouwen dus werd voorgehouden dat ze…

NYD …dat je afstand hebt gedaan. En dan denk je ook, ik heb getekend, dus nu kan ik niet meer terug.

CHR En zeker bij vrouwen die minderjarig waren, toen was dat onder de 21 jaar, kon hun kind pas officieel geadopteerd worden als ze 21 en dus meerderjarig werden. Dus wat er dan vaak gebeurde, is dat ze opeens, bijvoorbeeld drie jaar later, een brief kregen, out of the blue, wat ze ook niet aan zagen komen met: Er zijn

adoptieouders, we willen de adoptie nu helemaal officieel maken. En daar zat een soort schijn in van als je er nog iets op tegen hebt, dan is nu het moment. Dus bijvoorbeeld Janine, die is ook gewoon naar de rechtbank gegaan om inderdaad te zeggen van ja, maar ik wil haar in elk geval zien. Maar dat was in de praktijk gewoon een wasse neus, want er was niet meer iets aan te veranderen. En dat is denk ik ook het moeilijke, ook als je het nu, het gaat nu in juridische rechtszaak is het natuurlijk ook gegaan over wie is verantwoordelijk. En als je dan ziet dat er ook dit soort afstandsverklaringen… Er zijn natuurlijk vrouwen die dan dat nu terugkijken en zeggen van ja maar ik ben gewoon… Ze hebben gewoon mijn kind afgepakt en ik heb iets getekend wat ook nog eens helemaal geen juridische waarde had en dat was dan in dit geval, dat is natuurlijk lang niet bij alle vrouwen op die manier zou gaan, maar dat is wel heel erg geprobeerd op heel veel plekken en ook door veel instellingen, soms zelfs door ouders zelf. Er zit ook een vrouw in mijn boek die heeft gewoon, daar hadden de ouders en de nicht waar dat kind dan heen zou gaan, en daar was de maatschappelijke werker ook van op de hoogte, gewoon een soort zelf een briefje in elkaar gezet. Waar je ook haar handtekening gewoon op ziet staan. Wat ze dan nu natuurlijk als ze dat dan terugziet gewoon extreem pijnlijk ook vindt. Dat ze dat getekend heeft.

TRUUS Dat ze zo onder druk stond.

NYD Maar echt aanwijzen verantwoordelijkheid ligt, is dus moeilijk?

CHR Daar heeft Trudy heel hard voor gestreden met haar advocaat en bureau Clara Wichman. Om die verantwoordelijkheid wel ergens te leggen, namelijk bij de Staat en bij de rol van de Raad voor de Kinderbescherming.

TRUUS De advocaat heeft nog eventjes op tafel gelegd om de Paulus Stichting, want die hebben natuurlijk al die handelingen verricht, om die aan te klagen. Maar die congregatie, die uitstervende zeg maar, die nonnen die zijn in de negentig.

ML Ik moet zeggen, je krijgt ook wel een beetje een hekel aan die nonnen hoor, als ik dat verhaal lees. My god.

TRUUS Ja, maar je moet niet vergeten, nonnen waren eigenlijk ook verstotenen. Kijk, die ongehuwde moeders waren verstotenen, maar die nonnen ook. En als je verstoten bent en je weet je dan toch nog een rol te verwerven die wel geaccepteerd

wordt, dus namelijk non worden. Dan werd je toch hoog in aanzien en heel braaf natuurlijk en een goede katholiek. En die hebben daarvoor gekozen, maar die waren natuurlijk intens gefrustreerd, want die konden ook niet hun leven leiden zoals ze dat wilden.

ML Ja, op die manier wordt het patriarchaat ook mooi in stand gehouden door iedereen. TRUUS Want ook toen dat veranderde, taboes verdwenen en de katholieke kerk werd allemaal veel losser, er kon veel meer, toen gingen die nonnen uittreden. Je kan precies zien, die non, de directeur van het ziekenhuis waar ik opleiding gedaan heb, die ging samen met de mevrouw, die het hoofd aan de huishouding was, samenwonen. Dus zij trad uit en ging samenwonen. Dus die hadden al een al een relatie toen zij nog non was.

NYD En op het moment dat ze meer vrijheid in de samenleving kwam, toen ging ze haar leven leven.

TRUUS Ook in de Paulusstichting een paar nonnen die uitgetreden en die samen zijn gaan wonen.

ML Die schatten nu denk ik weer.

NYD Zo 'n hele aflevering op zich weer.

CHR Maar wat in Wat denk ik in Trudy's rechtszaak, want Trudy heeft natuurlijk jarenlang gestreden vanuit het idee, ik wil een kloppende versie van de geschiedenis in de boeken. Dat heeft mij altijd zo... Ik vond altijd dat jij dat zo mooi zei. Soms zeggen mensen, het gaat natuurlijk om geld of om van alles. Maar het gaat jou juist heel erg over waarheidsvinding en ook erkenning. En wat je nu in Trudy's zaak ziet, is dat het eigenlijk op verjaring is afgeketst. De uitspraak is al geweest.

ML Want de uitspraak is al geweest?

CHR Ja, de uitspraak is al geweest.

NYD Maar ook voor de zaak helemaal echt van start ging werd het al gezegd, toch? We gaan het op verjaardag gooien?

TRUUS Ja, dat zou heel erg moeilijk zijn. Ja, nou dat kunnen ze natuurlijk niet van tevoren zeggen. Zeker niet. Een rechtbank kan dat niet zeggen.

CHR Nee, maar de staat heeft het wel aangevoerd in het verweer. Inderdaad, dat het natuurlijk verjaard was. En wat je denk ik ook wel terugziet in de uitspraak steeds van de rechter, van de rechtbank, is dat de Raad voor de Kinderbescherming en de Staat eigenlijk ook mee mocht gaan met de destijds gangbare oordelen over ongehuwd moederschap. En omdat er zo over werd gedacht, is het logisch dat ook zo'n Raad voor de Kinderbescherming op die manier handelde.

NYD Het is een beetje het tijdgeest.

CHR Dus het is verjaring tijdgeest en ik heb echt naarmate de tijd verstrijkt en ik vaker die tijdgeest hoor terugkomen, een beetje een hekel gekregen aan die tijdgeest en ik vind ook echt dat die wordt misbruikt. Ook vaak in deze geschiedenis hoor, want ook als ik er met mensen over spreek, Trudy zal dit vast herkennen, maar dan zeggen mensen toch soms ja je moet het wel met de bril van toen bekijken, want toen ging het toch heel anders.

TRUUS Ja, dat hoor je heel vaak.

CHR Natuurlijk is het superbelangrijk dat we onderzoek doen naar hoe mensen destijds handelden en waarom ze dat deden en waarom het toen zo ging, want we willen niet dat het opnieuw gebeurt.

ML Ja, maar dan praat het nog niet goed.

CHR Nee, maar dat is wel wat er vaak gebeurt en ook in rechtszaken, je ziet het ook in andere rechtszaken, ook bij de Meisjes van de Goede Herder, die de congregatie aansprakelijk wilden stellen voor het feit dat ze zoveel jaren dwangarbeid hadden moeten verrichten.

ML Hier heb jij een boek over geschreven. Die zal ik ook even in de shownotes zetten.

CHR Ja, precies. Maar je ziet het in de zaak van Dilani Buting, die uit Sri Lanka geadopteerd is, een hele compleet frauduleuze adoptie, waar ze aantoonbaar van alles mis is gegaan, waarbij de rechtbank ook zegt, ja, de staat wist het in die jaren, de adoptiebemiddelaar wist het, maar ja, naar de maatstaven van toen zijn ze toch door alle juridische hoepels gesprongen, dus hen treft geen blaam. Overigens had een eerdere rechter dat anders besloten, maar nu in haar hoge beroep, nu je het

helemaal opnieuw moest hoor je weer die tijdgeest. En het erge is... Die tijdgeest wordt dus misbruikt om verantwoordelijkheid te ontlopen. Ook in dit geval. Het was heel mooi geweest als de rechters gewoon inhoudelijk echt dit daarnaar hadden gekeken. En wat het ook doet is dat het, vind ik, opnieuw stemmen van vrouwen en kinderen onder het tapijt veegt.

NYD Ja, ook alsof het dus destijds niet heel veel weerstand, pijn, verdriet, alles is geweest. Ja, want er was niet één tijdgeest. Nee, dat is niet zo.

ML Alleen al in het verhaal van jou, Trudy, jij was, jij was van ik wil dit kind gewoon niet. opvoeden en oké dan ben ik maar alleenstaand en ik zorg voor een baan en een huis. Dat is dan per definitie dus al dan tegen de tijdsgeest in ofzo. Maar er waren dus mensen die anders dachten dan die zogenaamde tijdsgeest. Daar waren er genoeg van.

CHR Precies, er was niet één tijdsgeest, er waren er sowieso al meerdere. En ik vind het ook een gek idee dat je daarmee eigenlijk zegt van, want dat zeggen mensen dan ook vaak, ja, maar mensen hadden wel, het was uit goede bedoelingen. Dat hoor je ook heel vaak.

TRUUS Ja, maar daar word ik heel naar van.

NYD Wat doet dat bij jou als iemand dat zegt?

TRUUS Nou, dan denk ik, ja, je probeert je er ook met een Jantje van Leiden af te maken. Dan zie ik ze ook niet meer als een gesprekspartner. Daar valt niet tegen te kletsen natuurlijk. CHR Nee, en je kan natuurlijk ook zeggen, omdat de meerderheid op een bepaald moment denkt dat iets goed is, betekent niet dat het ook goed was.

TRUUS Ja, precies.

CHR En dat is denk ik wat die goede bedoelingen ook altijd waar je dan ook kribbig van raakt. En omdat er dus mensen al waren die het ook niet goed vonden en dus anders handelden. Ja, en omdat er echt wel verantwoordelijken waren en soms zeggen mensen ook ja, laat die vrouwen met hun ouders gaan praten, want die hebben uiteindelijk de meeste druk uitgeoefend, niet de overheid en zo, maar altijd weer de overheid. Dat vind ik ook altijd zo bizar, want juist de Staat zag het aankomen en was er om vrouwen te beschermen die in de situatie kwamen waarbij

de ouders en familie druk gingen uitoefenen. En dat is niet gebeurd. Dus ik vond het heel boeiend om de rechtszaak van Trudy te volgen, omdat ik vond dat die advocaat Lisa Marie Komp ontzettend helder schetste hoe duidelijk dat ook al in die wetsgeschiedenis zat. Ik vind het dus ook heel begrijpelijk dat er om excuses wordt gevraagd, ook vanuit een overheid. Maar dat daarbij nu eigenlijk ook moeders en kinderen aangeven, we willen niet alleen de overheid, er is nu aangekondigd, er komen eindelijk excuses.

NYD Ja, officieel is dat nu, daar moeten we dus aan komen.

CHR Ja, maar nu zeggen zij ook, maar we willen dan ook psychologen en psychiaters… dat meer instanties nu, instellingen die betrokken waren, FIOM heeft overigens wel een lullig excuusje aangeboden een paar jaar geleden, maar in een pdfje op de website, helemaal samengesteld met een team van advocaten. Het heeft helemaal niet de juiste mensen bereikt, dus dat moet je echt heel anders en heel goed doen, denk ik. En de kerk. En niet omdat er niemand verantwoordelijk is, maar omdat ze allemaal verantwoordelijkheid dragen. ML En dat ook moeten nemen, want dit is de hele tijd weer de verantwoordelijkheid afschuiven op die tijdgeest. Er waren mensen die het beleid maakten. Er waren organisaties die het beleid maakten. Erken dat. Ik snap soms ook echt niet hoe moeilijk het is om dat toe te geven.

CHR Dit heb ik me ook heel vaak afgevraagd.

ML Vooral als je al die verhalen hoort en leest. Het gaat door merg en benen. Het is verschrikkelijk, en dat je dan dus niet denkt…

CHR Nou ja, Trudy had die hele rechtszaak niet gevoerd als ze niet gereageerd was op de allereerste brief die ze naar het ministerie stuurde om gewoon eens koffie te drinken.

TRUUS Ja, een aansprakelijk stelling. Dat doe je eerst voordat je een rechtszaak begint, een aansprakelijk stelling. En ja, dat kreeg ik pas negen maanden later, daar kreeg ik daar pas een antwoord op.

CHR Ja, stel je eens voor wat er gebeurd was als de minister gewoon had gezegd, goh, wat verschrikkelijk. Ja, schrikkelijk. Wilt u alstublieft langskomen en gewoon eens vertellen wat u is overkomen?

TRUUS Ja, ze hebben mij gewoon geweerd, alsof ik een ongehuwde moeder was. *Sarcastische grap*

NYD Maar die discriminatie, dat seksisme... Dat zet gewoon voort. Want op een gegeven moment komt er een nieuw onderzoek in 2019. Dan is er een aanmeldpunt waar mensen dan hun verhaal kwijt kunnen. En dat punt dat wordt dan gerund door studenten die niks hiervan weten. Het is één groot schrikkelijk verhaal. Maar het blijft maar...

CHR Het was niet alleen de studenten, het was ook de organisatie. Het aanmeldpunt waar dus vrouwen, kinderen, mensen die betrokkenheid hadden bij de geschiedenis van afstand en adoptie in Nederland, die konden hun verhaal bij een aanmeldpunt dat werd bemand en bevrouwd door mensen van het FIOM. En FIOM is de organisatie die een afstands-praktijken begeleid heeft en...

NYD Dus je gaat je verhaal doen aan de vijand eigenlijk. Nou ja, ze zaten er wel met het dubbele pet. En ik weet nog dat ik met dit boek begon en toen las ik dat en dacht ik, nou, het kan toch alleen maar helemaal fout gaan.

TRUUS En heb je ook het verhaal meegekregen hoe het verslag er van mij uitzag? Die had ik meegekregen.

CHR Nou, vertel.

TRUUS Het eerste wat ik zag, ik krijgt dus een verslag. Iemand had mij getipt, je moet het opvragen. Eerst was het dan niet van plan, want ik had er alle vertrouwen in dat ze dat goed zouden doen. Maar toen ik het las, toen zakte ik eigenlijk weer de grond in. Want het eerste wat er stond, dat ik minder begaafd was.

CHR Ja, dit is echt heel pijnlijk. Dus er bleek op een gegeven moment die mensen bij dat aanmeldpunt gingen praten met mensen die een betrokkenheid hadden bij de geschiedenis van afstand en adoptie in Nederland. Dus die voerden heel veel gesprekken, waaronder dus ook met Trudy. Maar die verslagen werden niet goed en niet goed opgeslagen en niet standaard voorgelegd. En er zaten allemaal fouten in.

TRUUS Ja, die uitleg klopte helemaal niet.

ML Maar ze hebben dus ook blijkbaar gewoon vanuit eigen interpretatie dingen opgeschreven. Dus ze hebben de conclusie getrokken, mevrouw is minder begaafd. En dat opgeschreven.

TRUUS Ja, aangekruist.

NYD En dan word je dus weer... weer zonder jou weten.

TRUUS Ik wist niet wat ik las. Ik heb het mijn kinderen laten lezen. Die waren zo boos.

ML Het wordt gewoon keer op keer genaaid.

CHR Ja zeker, hier is ook wel echt een vernietigend rapport over verschenen door de commissie Finkenauer. Die dus weer onderzoek naar het onderzoek ging doen. Toen moest er dus een nieuw onderzoek komen en dat heeft weer jaren geduurd. Dit is een foto van alle… Toen mijn boekpresentatie was met een heleboel vrouwen die er toen waren, daarvan leverde een aantal inmiddels niet meer. Die echt heel graag hadden willen meemaken…

NYD Tuurlijk, de officiële excuses. Hoe kijk je naar de excuses als die komen?

TRUUS Ja, inmiddels heb ik al zoveel meegemaakt hier. Dat ik denk, ja, dit is eigenlijk ook wel het minste wat ze kunnen doen.

NYD Aan de ene kant zou ik denken: Het is te laat, aan de andere kant moet het gebeuren.

TRUUSHet is wel een overwinning hoor, dat wel.

NYD Je hebt er ook hard voor moeten strijden.

TRUUS Absoluut, te hard.

NYD Is het enigszins in woorden te vatten wat het afstand doen, wat voor afdruk dat heeft nagelaten over jouw hele leven?

TRUUS Ja, het heeft mijn hele leven bepaald.

NYD Ook je latere zwangerschappen, de kinderen die je kreeg, dat vol mogen ervaren. Dat is allemaal allemaal getekend?

TRUUS Ja, absoluut. Ook als mens, hoe je nu reageert en hoe je geworden bent. Natuurlijk. Ja. NYD En ook op de kinderen natuurlijk. Ja.

ML En het voelt wel als... Het is denk ik ook geen toeval dat dit gaat om vrouwen en dat er zo mee omgegaan wordt. Ook nu weer met zo 'n onderzoek. Ik zit Christel aan te kijken, ik weet niet of je het daarmee eens bent, maar het voelt gewoon als een soort, ja ik weet dat seksisme heeft hier ongetwijfeld een grote rol in gespeeld, ook in hoe belangrijk het gevonden wordt door iedereen.

CHR Ik heb heel vaak wel gedacht, waarom staat dit niet met grote letters op voorpagina's en hebben we het hier niet over? Gelukkig wel steeds meer. Maar ja, ik denk ook wel vaak aan waar we het over twintig of dertig jaar over gaan zeggen nu, van waar we dan van gaan horen. Ja, maar je moet daar wel met de bril van 2026 doorkijken.

TRUUS Ja, en dat probeerde ik toch een beetje te voorkomen, dat ze dat ook, dat ze gaan zeggen van ja, je moet het zien in die tijdgeest. En dat wil ik voorkomen door, of dat wilde ik voorkomen door het aan de kaak te stellen.

NYD Jij hebt uiteindelijk je eerste zoon wel ontmoet. Je hebt hem nog kunnen terugvinden.

TRUUS Ja, acht jaar geleden. Ja, heel toevallig allemaal. Het is ook weer een heel verhaal, maar ook heel toevallig. En als ik hem niet gevonden had… dan kom je weer op dat loyaliteitsgevoel. Zijn adoptieouders leefden nog. Dus hij had niet de neiging om mij te zoeken. Hij was wel nieuwsgierig, zei hij, maar voor die ouders wilde hij het dus niet... Want sommige adoptieouders stimuleren een kind om te gaan zoeken, maar dat hadden zij dus niet gedaan. Hij vond het dus ook… Zijn adoptievader was dus dementerende, vond het allemaal heel erg zwaar voor zijn adoptiemoeder, dus hij wilde haar niet nog meer belasten. Tenminste, dat was zijn verhaal.

CHR Ja, dit is natuurlijk iets wat je veel hoort. Trudy heeft dan haar zoon weer gezien en ze zijn in elkaars leven, maar dat is best uitzonderlijk. Want vaker gaat het eigenlijk mis. Of zegt een ouder moeder… kijk want we hebben het nu ook wel over de het hele kleine topje van de ijsberg dat de moed heeft gevonden, zoals Trudy, om hier over te gaan praten. Maar vergis je niet hoe enorm de schaamte en schande tot

op de dag van vandaag doorwerken, en hoeveel vrouwen dit hun graf mee hebben ingenomen of echt niet van plan zijn. Deze beerput ooit te openen. Dus ik heb ook veel gesprekken met afgestaanden die geprobeerd hebben een gesprek met hun moeder of een ontmoeting met hun moeder te hebben en die zei nee, absoluut niet of eventjes. En dan opeens toch weer en dat is dan opnieuw natuurlijk dat afgesneden zijn en ontkend worden. Dus ik denk wel ook met die excuses. Enorm belangrijk dat ze er zijn, maar ze moeten wel ingekleurd worden door maatregelen waar moeders en kinderen al heel lang ook om vragen, waaronder bijvoorbeeld psychosociale hulp, maar ook vrije toegang tot dossiers, wat er nu niet is, want nu moeten we allebei toestemming geven, anders krijg je het soms niet te zien. Nou ja, ze hebben een aantal dingen die gewoon heel belangrijk zijn op papier gezet. En ik denk, als die excuses gewoon alleen excuses zijn, zonder dat er ook iets verandert aan hoe we bijvoorbeeld met die zoektochten omgaan, ja, dan hebben ze niet zoveel waarde. Dus dat is wel, ja, denk ik, goed.

ML Er zijn nog stappen te zetten.

CHR Ja, hopelijk gaat dat ook gebeuren.

NYD Laten we afsluiten met een quote van George Santayana, dat is het boek. van je boek, Trudy. “Wie zijn geschiedenis niet kent, is gedoemd haar te herhalen.” Wat hoop je aan mensen mee te geven met deze uitspraak?

TRUUS Nou ja, dat je je er in moet verdiepen en moet nagaan, moet bedenken, moet gaan filosoferen. Hoe komen mensen tot dit gedrag? Want het is gewoon gedrag van mensen wat je dus ziet. Dat is natuurlijk wat ik me altijd afvraag, als ik zie hoe mensen zich gedragen: Hoe is het zover gekomen? Waarom doen mensen dat? En dan kom je natuurlijk weer op dat er systemen bestaan waar mensen zich aan moeten houden. Of waar ze zich mee willen conformeren. Omdat het voor hen ook een overleving is. Want het is het gewoon zo. Zo’n systeem was voor sommige mensen een overleving. Bijvoorbeeld voor mijn moeder. Het was eigenlijk een manier om te overleven, want als ik niet af zou staan of thuis zou komen met een kind en zij zou de schande moeten dragen van de buurt en van mensen waar ze dus meer contact van had, dan zou zij dus ook zeg maar afgesneden worden van de maatschappij, van het sociale contacten. Dus het was voor haar ook een kwestie van overleven. Dus dat je gewoon beseft, ook wel inziet, dus kennis hebt van wat er

gebeurt in de maatschappij. Wat gedrag, wat kan dat… En vooral woorden en ideeën enzo, wat het allemaal voor gevolgen kan hebben voor mensen. Dus dat je daar gewoon heel erg bij stil gaat staan.

CHR Wat ik van jou geleerd heb, ook door jouw hele strijd met die rechtszaak, is ook hoe belangrijk het is om de mensen die nu hun nek uitsteken voor dingen, om die alle support en ruimte te geven. Want er zijn nu juist vandaag ook al mensen die vechten tegen de gesloten jeugdzorg, vrouwen en kinderen die intieme terreur meemaken. En dat zijn vaak echt nog enkelingen. Het is misschien een groeiende groep, maar ze steken wel hun nek uit. Ja, en juist die dissidenten stemmen, die er in jouw tijd ook al waren, maar die eigenlijk genegeerd zijn, die zijn dus gewoon heel belangrijk om uit te lichten en om je mee uit te spreken met hen, om dat geluid te laten groeien.

TRUUSHet zijn eigenlijk signalen van dat een systeem niet goed functioneert.

CHR Precies.

ML En dat de tijdsgeest dus ook stemmen heeft met hele andere ideeën.

CHR Ja, de tijdgeesten van morgen beginnen bij hen.

EINDTUNE

NYD Dit was aflevering 286. Shownotes en transcript op damnhoney.nl/aflevering-286. Trudy, Christel, heel erg BEDANKT
De boeken ‘Afstandsmoeders’ en ‘Een kind krijg je voor het leven’ zijn online te vinden
Als e-book en luisterboek, bijvoorbeeld via Libris en als fysiek boek op Bol.com
en natuurlijk in de bieb!!

ML Daniël van de Poppe bedankt voor de edit, Liesbeth Smit bedankt voor onze website en Lucas de Gier bedankt voor de jingles

NYD Bedankt transcriptteam: Marleen, Marlou, Marloes, Evq, Elke, Barbara, Joan, Fenna, Laura, Lisanne, Rivka, Sabine, Sabine en Dyreen

ML STUUR ONS POST!!! We staan wagenwijd open voor allerhandige soortige variërende post: vragen, dilemma's, kwestie. OOK staan we wagenwijd open voor geld, GRAAG ZELFS, dus schroom niet en stort wat centen op petjeaf.com/damnhoney. Dan word je bonusbal en kun je luisteren naar onze bonuspodcast 'Je doet het er maar mee'

NYD Je kunt ook denken, nou, ik laat dit allemaal en ik hoef het niet te weten, dat van die modelle

ML Zelf weten